БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 70 (301)
9 АПРЕЛЬ ШАНБА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Ўртоқ Н. А. Булганин Ҳиндистон Республикасининг элчиси К. П. Шивасанкар Менонни қабул қилди. (1-нчи бет).

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА (1-нчи бет).

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши (2-нчи бет).

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Мурожаатига имзо тўплаш (2-нчи бет).

Ҳиндистон парламент делегациясининг СССРга келишига доир (2-нчи бет).

Ҳозирги ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, экишни тез ва юқори сифатли ўтказайлик! М. Адизов. — Қолоқ колхозларни илғорлар даражасига кўтарайлик. Чигит экиш илғорларига мукофотлар топширилди (3-нчи бет).

Совет-Япония муносабатлари масаласига доир (4-нчи бет).

Совет ҳукумат делегацияси Будапештдан жўнаб кетди (4-нчи бет).

Халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган Осиё конференцияси қатнашчилари шарафига Деҳлида қабул маросими (4-нчи бет).

Шаҳар транспорти ишини ҳартомонлама яхшилайлик

Киров районидаги ишчилар шаҳарчаси йил сайин кенгаймоқда, аҳолининг сони тобора ўсмоқда. Броқ шаҳарчани Тошкентнинг бошқа районлари блан боғлайдиган 2-нчи троллейбус қатновида жуда катта камчиликлар бор. Троллейбус машиналарининг қат'ий график асосида қатнамаслигидан пассажирлар остановкаларда узоқ вақт кутиб қоладилар. Бу ҳақда матбуотда бирқанча сигналлар бўлди. Аммо троллейбус қатновида ҳечқандай ўзгариш бўлмади.

К. ҲАМИДОВ,
И. В. Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчиси.
З. АСАТУЛЛАЕВА,
Тошкент педагогика институтининг студенти.

* * *

Асатуллаева ва Ҳамидов ўртоқларнинг хатида кўтарилган масала юзаки қараганда арзимас камчилик бўлиб кўринса ҳам, аммо аслида ғоят муҳим масаладир. Бундай «майда» камчиликларни биз деярли ҳар куни трамвайда ёки троллейбусда бўлмасин, такси ё пассажир автобусларида бўлмасин, учратиб турамиз. Шаҳар транспортининг ишидаги камчиликлар ҳақида шаҳар аҳолисидан трамвай ва троллейбус трестининг раҳбарлари номига жуда кўп хатлар келиб туради. Аммо трест раҳбарлари (бошқарувчиси ўртоқ Р. Икромов) ўз ишларидаги камчиликларни тугатишга ёрдам берадиган бу хатларга шу кунгача жиддий э'тибор бермай келаётирлар. Уларнинг фикрича, бу хатларда кўтарилган масала, гўё «майда» камчиликлар бўлиб, пассажирлар ташиш юзасидан белгиланган давлат планларининг тўла ва ошириб бажарилишига ҳечқандай салбий та'сир кўрсатмайди.

Республикамиз пойтахти Тошкент кўримсиз ва кичик бир шаҳардан Совет ҳокимияти йилларида Иттифоқимизнинг энг йирик индустриал шаҳарларидан бирига айланди. Тошкентнинг турли районларида янги-янги кўчалар, кварталлар пайдо бўлмоқда. Шаҳар аҳолисининг сони йил сайин ўсмоқда.

Шаҳар блан бирга унинг транспорти ҳам тез сур'атлар блан ривожланди. Трамвай ва троллейбус, автобус ва таксимотор парклари йил сайин янги ва комфортабель машиналар блан тўлдирилмоқда. Биргина кейинги йиллар ичида кўпгина янги троллейбус линиялари, пассажир автобуслари қатнайдиган янги маршрутлар очилди. Ҳозир юзлаб трамвай вагонлари, троллейбус ва автобус машиналари меҳнаткашлар хизматида.

Броқ, шундай бўлса ҳам, шаҳар транспортининг иши ҳозирги ўсиб бораётган талабларга тўла жавоб бераолмайди. Шаҳар транспортидаги энг катта камчилик шундаки, трамвай ва троллейбуслар биртекисда ҳаракат қилмайдилар, кўпинча остановкаларга белгиланган графикда кўрсатилганидан анча кечикиб келадилар. Айниқса эрталаб, корхоналарда ва муассасаларда иш бошланиш олдидан, троллейбуслар ва трамвайлар ҳаддан ташқари тиқилинч бўлади. Худди шундай аҳволни кечқурун, ишчи ва хизматчилар ўз уйларига қайтаётган вақтларида ҳам кўриш мумкин. Бунга мисол қилиб 2-нчи троллейбус линиясини кўрсатсак бўлади. Бу линия остановкаларида навбат кутиб турувчилар доимо жуда кўп бўлади. Натижада троллейбусга техника нормасида кўрсатилганидан кўп одам олинади. Бу, бир томондан пассажирларга ҳаддан ташқари ноқулайлик туғдирса, иккинчи томондан эса машинани тезда ишдан чиқаришга ва уни муддатидан илгари ремонтга топширишга олиб келади. Шу сабабли машиналарнинг пассажирлар блан ҳаддан ташқари тўлдириб юборилишига мутлақо йўл қўйилмаслиги керак.

Ба'зи вақтларда трамвай ҳамда троллейбуслар остановкаларга кетма-кет, қаторлашиб келадилар ва оқибатда уларнинг кўплари бўш кетади. Ба'зида эса, пассажирлар остановкаларда узоқ вақт кутиб қоладилар. Бу шунинг оқибатида юз берадики, линиядаги диспетчерлар вагон ва машиналарнинг қат'ий график асосида ҳаракат қилишларини ташкил этаолмайдилар.

Кўпинча пассажирлар трамвай вагонлари ва троллейбус машиналарининг тоза бўлмаслигидан шикоят қиладилар. Бунинг асосий сабаби шундаки, вагон ва машиналар паркдан чала-чулпа тозаланган ҳолда чиқади. Водитель ва кондукторлар эса уларни яхши текширмай, қабул қилиб олабередилар. Айниқса троллейбусларда эшик очилиб-ёпилиш вақтларида машинанинг ичини чанг-тўзон тутиб кетади.

Тошкент трамвай ва троллейбус трестининг раҳбарлари кишилар блан ишлаш, аҳолига маданий хизматни кун сайин яхшилаш каби энг муҳим масалалар блан етарли даражада шуғулланмаётирлар.

Ма'лумки, такси ва пассажир машиналари шаҳар транспортида жуда катта ўрин тутади. Броқ бу соҳада ҳам жиддий камчиликлар бор. Масалан, пассажир автобусларида кондукторларнинг пул олиб, билет бермаслик каби ярамас ҳолларга ҳали ҳам хотима берилмаган. Шунингдек, таксиларда пассажирлардан белгиланганидан ортиқча ҳақ олиш, уларнинг айтган ерларига олиб бориб қўймаслик, шоферларнинг ўзларигагина қулай бўлган маршрут бўйича юришлари ва шунга ўхшаш кенг жамоатчилик томонидан қаттиқ қораланган практикага ҳали ҳам йўл қўйилмоқда. Пассажир автобуслари ва такси машиналаридаги бундай жиддий камчиликлар ҳақида матбуотда жуда кўп мақолалар босилди. Таксимотор паркининг бошлиғи ўртоқ Здрайковская ҳам, Тошкент автобус паркининг директори ўртоқ Ражабов ҳам ҳар гал «бу мақолалар юзасидан текшириш ўтказилди, йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилиш учун зарур тадбирлар белгиланди» деб қуруққина жавоб берадилар. Аммо, аслида эса аҳвол эскичасига қолиб келмоқда. Парк раҳбарлари қуруқ ва'дабозликдан амалий ишга ўтишлари, автобус ва таксиларнинг меҳнаткашларга чинакамига маданий хизмат қилишини та'минлашлари зарур. Давлат ва халқ манфаатлари шуни талаб қилади.

Ҳаракат графигига қат'ий амал қилиш, авариясиз ишлаш ва шу асосда пассажирларга маданий хизматни яхшилашда водительнинг ўз маршрутини ҳартомонлама яхши билиши муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун ҳарбир водитель ўз маршрутининг специфик хусусиятини пухта ўрганиб олмоғи керак. Шундагина аварияларга йўл қўйилмайди, пассажирларга маданий хизмат кўрсатиш яхшиланади, машиналарнинг ремонтлараро муддати узайтирилади.

Шаҳар аҳолисига маданий хизматни яхшилаш учун водительлар, кондукторлар коллективи ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб бориш зарур. Транспорт ташкилотларининг хўжалик раҳбарлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари коллектив ўртасидаги сиёсий-тарбиявий ишларни ҳарқачонгидан ҳам кучайтириб юборишлари керак.

Шаҳар транспорти жуда мураккаб хўжаликдир. Бу хўжаликка раҳбарлик қилувчи кишидан катта ташкилотчилик, оперативчилик, ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлаш талаб қилинади. Шунга эришмоқ керакки, шаҳар транспорти худди соат механизмидек аниқ ва равшан ишласин. Бунинг учун ишни ҳартомонлама ўйлаб, пухта ташкил қилиш керак. Водительларнинг, айниқса диспетчерларнинг мас'улиятини ҳартомонлама ошириш зарур. Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети шаҳар транспорти ишини янада яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаши, трамвай ва троллейбус тресті, таксимотор ва автобус паркларининг раҳбарларидан шаҳар аҳолисига маданий хизмат кўрсатишни қаттиқ талаб қилиши лозим. Шундагина шаҳар транспорти ишини ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтариш мумкин.

Ўртоқ Н. А. Булганин Ҳиндистон Республикасининг элчиси К. П. Шивасанкар Менонни қабул қилди

8 апрельда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин Ҳиндистон Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва Мухтор элчиси К. П. Шивасанкар Менонни қабул қилди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 8 АПРЕЛЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районлар	Ҳамма экилган ер	Шу жумладан квадрат-уялаб экиш	Бир кунлик ўсиш	Районлар	Ҳамма экилган ер	Шу жумладан квадрат-уялаб экиш	Бир кунлик ўсиш
Оққўрғон	89,4	85,3	4,3	Гулистон	61,2	35,0	5,8
Ўртасарой	82,3	38,5	8,5	Верхне-волинск	57,9	8,5	6,6
Қуйичирчиқ	81,4	62,4	7,7	Чиноз	56,9	44,5	6,3
Янгийўл	80,0	42,0	6,1	Бўка	56,4	42,3	6,4
Юқоричирчиқ	79,8	35,0	6,2	Сирдар'ё	56,3	24,3	6,0
Ўртачирчиқ	76,6	45,3	6,3	Оҳангарон	68,0	27,4	3,3
Бекобод	72,9	54,0	3,9	Октябрь	47,1	28,7	5,1
Оржоникидзе	72,3	13,5	8,6	Мирзачўл	40,8	9,5	6,0
Пискент	72,0	66,9	4,8				
Ховос	70,5	53,6	4,6				
Калинин	61,8	4,0	5,1	Область бўйича жам'и	67,6	40,4	5,7

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

Республика колхоз ва совхозларида чигит экишнинг бориши тўғрисида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети республиканинг колхоз ва совхозларида чигит экиш қандай бораётганлигини муҳокама қилиб та'кидлайдиларки, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Совхозлар министрлиги, кўпгина область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетлари, МТС ва совхоз директорлари, колхоз правлениелари чигит экишни энг яхши қисқа муддатларда ўтказиш юзасидан зарур тадбирларни кўрмадилар. Шунинг натижасида, об-ҳаво шароити қулай бўлишига ва моддий-техника ресурслари блан етарли та'минланганига қарамай, республика бўйича чигит экиш умуман олганда қониқарсиз бормоқда. Шу йил 7 апрельгача пахта майдонларининг фақат 42 процентига чигит экилган. Бухоро областида чигит экиш айниқса қониқарсиз олиб борилмоқда. Бу областьда пахта майдонларининг атиги 38 процентига чигит экилган. Қашқадар'ё областида пахта майдонларининг 66 процентига, Сурхондар'ё областида 63 процентига чигит экилган, ҳолбуки бу областьларда шу муддатгача чигит экишни асосан тугаллаш бемалол мумкин эди. Фарғона, Наманган ва Самарқанд областьларининг колхозларида чигит экиш йўл қўйиб бўлмаслик даражада паст сур'атлар блан олиб борилмоқда.

Шўр ерларни ювиш ва тупроқни чигит экишга тайёрлаш ишлари ёмон уюштирилганлиги натижасида Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССР колхозларида чигит экиш аслда то ҳозиргача кучайтириб юборилмаган.

Бу йил кўкламги об-ҳаво шароити тупроқнинг нами қочиб қуриб қолишига йўл қўймаслик учун ерни тайёрлаш ва чигит экиш ишини қисқа муддатларда ўтказишни талаб қилади. Ҳолбуки кўпгина партия, совет, қишлоқ хўжалик органларининг, МТС ва колхозларнинг раҳбарлари ана шу хусусиятларни э'тиборга олмаётирлар, тракторлардан ва колхозлардаги от-уловдан тўла ва унумли фойдаланиш чораларини кўрмаётирлар. Ерларни чигит экиш учун кечаси тайёрлашда трактор паркидан айниқса ёмон фойдаланилмоқда.

Кўпгина МТСларда тракторлардан нотўғри фойдаланиш ҳоллари бор: ер ҳайдайдиган ва чопиқ қиладиган бўш тракторлар мавжуд бўлгани ҳолда, ерларни тайёрлаш учун чигит экадиган тракторлардан фойдаланилмоқда, шу блан экиш сур'атлари сусайтирилмоқда. Агрономларнинг ва МТС раҳбарларининг йўл қўйиб келиши натижасида ерни кераксиз қайта-қайта ҳайдаш ҳоллари бор. Бу ҳам чигит экишни кечиктирмоқда ва тупроқнинг қуриб қолишига сабаб бўлмоқда. МТС раҳбарлари чигит экишни тамомлаган бригадалар ва колхозлардаги ҳайдов тракторларини ва экиш агрегатларини ўз вақтида бошқа бригадалар ва колхозларга кўчирмаётирлар.

МТС ходимлари, совхоз раҳбарлари, партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари тракторларнинг ишини контроль қилиб турмаганликлари сабабли кўпгина тракторчилар белгиланган смена иш нормаларини бажармаётирлар, иш сифатининг паст бўлишига йўл қўймоқдалар. Шу блан бирга колхоз ва совхоз раҳбарлари МТС ва совхоз ишчиларининг юксак даражада унумли ишлашлари учун зарур шароитларни яратиб боришга тегишинча э'тибор бермаётирлар.

Кўкламги экишни ўтказишнинг энг қизғин вақтида дала ишларига колхозчиларни зарур миқдорда жалб қилиш ва уларнинг меҳнатини тўғри уюштириш ўрнига, кўпгина колхозларда меҳнат ресурсларидан нотўғри фойдаланиш, анчагина кишиларни иккинчи даражали ишларга тортиш фактлари бор, ба'зи колхозчилар эса дала ишларида мутлақо қатнашмаётир.

Республиканинг колхозлари, совхозлари, МТСлари пахтачиликни янада ривожлантириш масаласи юзасидан чақирилган кенгаш қатнашчиларининг Мурожаатига жавобан бу йил чигитни кенг кўламда квадрат-уялаб экиш мажбуриятини олдилар. Партия ва ҳукумат бизга бу ишда МТС ва совхозларни зарур техника блан та'минлаш соҳасида катта ёрдам бердилар. Броқ, кўпгина район партия, совет ташкилотларининг ва айниқса машина-трактор станциялари ҳамда совхозларнинг раҳбарлари бу техникадан тўғри фойдаланиш юзасидан зарур тадбирларни кўрмаётирлар, квадрат-уялаб экиш ишини яхши уюштирмаётирлар. Бу иш кўпгина колхоз ва совхозларда мутлақо қониқарсиз олиб борилмоқда. Квадрат-уялаб экадиган мавжуд сеялкалар республикада ҳар куни камида 28-30 минг гектар ерга чигит экиш имкониятини бергани ҳолда, энг кўпи 14 минг гектар ерга чигит экилаётирки, бу — экиш сур'атлари паст бўлишининг сабабларидан биридир.

Фарғона областида шу йил 7 апрельгача 55 минг гектар ерга чигит экилган бўлса, шундан фақат 5.600 гектарига квадрат-уялаб экилган, ҳолбуки квадрат-уялаб экадиган мавжуд сеялкалар блан бу областьда ҳар куни 4 минг гектарга яқин ерга чигит экиш мумкин.

Бухоро областида 54 минг гектар ерга чигит экилган бўлса, шундан атиги 8 минг гектарга яқин ерга квадрат-уялаб экилган, мавжуд Сеялкалар эса ҳар куни 2,5 минг гектарга яқин ерга экиш имкониятини беради.

чигит экишни тамомлаган Сталин номли 16-нчи совхозда (директори ўртоқ Бухоров) квадрат-уялаб экиш юзасидан белгиланган план фақат 60 процент бажарилган,

чигит экишни тамомлаган 1-нчи «Боёвут» совхозида ҳам (директори ўртоқ Нуриддинов) пландаги 670 гектар ўрнига 572 гектар ерда квадрат-уялаб экилган,

Бўка районидаги 2-нчи МТСда (директори ўртоқ Журба) квадрат-уялаб экадиган мавжуд 26 сеялкадан кўпи блан 15 таси ишлаб турипти;

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозда 943 гектар ерга чигит экилган бўлса, шундан фақат 76 гектар ерга чигит квадрат-уялаб экилган, ҳолбуки бу колхозда квадрат-уялаб экадиган 5 сеялка ва қўл блан экиш учун 2 та трактор маркери бор.

Ба'зи МТСларнинг раҳбарлари квадрат-уялаб экадиган сеялкаларнинг ишини тўғри уюштириш, уларнинг техника жиҳатидан тузук бўлишини та'минлаш ўрнига осонроқ йўлга кириб олиб, чигит экишни оддий усулда қаторлаб экаётирлар. Хоразм область, Янгибозор МТСида (директори ўртоқ Сагидов) ва Қашқадар'ё область, Қарши районидаги 1-нчи МТСда (директори ўртоқ Шораҳмедов) квадрат-уялаб экадиган сеялкалардан режа симисиз оддий сеялкалар сифатида фойдаланилмоқда.

Бирқанча колхозларда режа сими тортишда ишловчи колхозчилар тегишли тайёргарлиги бўлмаган кишилар блан алмаштирилмоқда; МТС мутахассислари сеялкаларни тартибга солишда экиш агрегатларининг ходимларига зарур ёрдам бермаётирлар ва экиш сифати устидан тегишинча контроль қилиб туришни та'минламаётирлар.

Квадрат-уялаб экишда ишлаётган ишчиларнинг ишини ташкил қилишда бирқанча камчиликларга йўл қўйилмоқда. Шунинг натижасида режа симларини ўрнатишга ва бошқа жойга кўчиришга кўп вақт сарфланмоқда, далаларни разметка қилиш нотўғри ўтказилмоқда, икки агрегат ўртасидаги қатор оралари кенглиги бузилмоқда, шу сабабли квадрат тўғри чиқмаётир.

Пахтадан юқори ҳосил олишнинг ҳал қилувчи шартларидан бири — ерни юқори сифатли қилиб тайёрлаш ва экишни сифатли ўтказишдир. Ҳолбуки, текшириш вақтида аниқланишича, агрономлар томонидан етарли контроль қилиниб турилмаганлиги сабабли кўпгина колхозларда агротехника қоидалари бузилмоқда, экиш олдидан тупроқ яхши ишланмасдан кесак кўчишига йўл қўйилмоқда, уруғлик чигит юза экилмоқда, айрим ҳолларда ниш урган ёки ивитилмаган уруғлик экилмоқда ва ҳоказо. Тупроқда намни сақлаб қолиш тадбирлари кўрилмаётир. Ваҳоланки температура жуда иссиқ ва ёғингарчилик кам бўлганлиги сабабли бу йил тупроқдаги намни сақлаш айниқса муҳим аҳамиятга эга. Бирқанча жойларда нами қочган қуруқ тупроққа чигит экилмоқда. Бу эса чигитни текис ундириб олишни кечиктиради ва чигит суви беришни талаб қилади.

Кўпгина колхозларда ҳарбир гектар ердан тўлуқ фойдаланиш учун қаттиқ кураш олиб борилмаётир: ер бурчакларига, дала ёқаларига чигит экилмай қолиб кетади; чигит экилгандан кейин ўқариқлар олинмаётир ва унинг ёқаларига чигит экилмаётир; шу блан бирга МТСларда чиринди — тупроқ тувакчалар тайёрлайдиган мавжуд станоклардан жуда ёмон фойдаланилмоқда ва сийрак чиққан жойларга қўшимча экиш учун ғўза кўчатлари етиштириш иши кўпгина колхозларда ташкил қилинмаган.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари чигит экишни ўтказишда қолоқ колхозларга алоҳида э'тибор беришлари лозим деб кўрсатган бўлишига қарамай, бу колхозларга аввалгича етарли э'тибор ва ёрдам берилмаётир. Бу колхозларда трактор парки яхши ишламайди, улар минерал ўғитлар блан кейинги навбатда та'минланмоқда, МТС мутахассислари ва район партия ҳамда совет ташкилотларининг раҳбарлари томонидан колхоз правлениеларига етарли ёрдам кўрсатилмаётир. Шу сабабдан кўпгина қолоқ колхозлар чигит экиш планини ўз вақтида ўтказишни удалайолмаётирлар.

Колхоз ва совхозларда экиш ишларининг бу хилда қониқарсиз ташкил қилинганлигига сабаб шуки, область ва районлардаги кўпгина партия ташкилотлари колхозчилар, МТС ва совхоз ишчилари ўртасида сиёсий-оммавий ишларни етарли олиб бормаётирлар, чигит экишни тезроқ ўтказиш учун социалистик мусобақани амалий ташкил қилмаганлар, чигит экишдаги прогрессив усулларни яхши ўзлаштириб олган ва ҳозирдаёқ бир агрегат блан 100 гектар ва ундан кўпроқ ерга квадрат-уялаб чигит экқан илғорларнинг тажрибасини оммалаштирмаётирлар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети **қарор қилдилар:**

1. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Совхозлар министрлигига, область ижроия комитетлари ва область партия комитетларига, район ижроия комитетлари ва район партия комитетларига, МТС ва совхоз директорларига чигит экиш сур'атини тезлатиш юзасидан қўшимча чоралар кўриш мажбурияти юклатилсин, токи, чигит экиш ҳамма областьларда яқин 5—8 кун ичида, Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССР да эса 20 — 25 апрельдан кечикмай тугаллансин.

Шу мақсадда:

а) трактор паркининг ишини ташкил қилишдаги камчиликлар тугатилсин, ҳарбир тракторчининг ҳайдов тракторларида ҳам, чопиқ тракторларида ҳам смена нормаларини бажариши та'минлансин, ерни чигит экишга тайёрлаш ва экишни ўтказиш сифатига алоҳида э'тибор берилсин.

Мавжуд техникадан тўла фойдаланиш ва экишни тезроқ тугаллаш мақсадида, экиш агрегатларини, уларга хизмат қилувчи шахсий состав блан биргаликда, чигит экишни тугаллаган колхозлардан ва далачилик бригадаларидан бошқа колхозларга ва бригадаларга кўчириш ташкил қилинсин, техниканинг бекор туришига ва экиш сур'атининг пасайишига йўл қўйилмасин;

б) тупроқда намни сақлаш юзасидан зарур чоралар кўриш та'минлансин: суғоришдан ва ҳарбир ёмғур ёққандан кейин ер ўз вақтида бороналансин, ерни кераксиз равишда қайта ҳайдаш ва чизеллашга йўл қўйилмасин, чунки қайта ҳайдаш ва чизеллаш тупроқнинг қуриб қолишига, чигитни нами қочган қуруқ тупроққа экишга сабаб бўлади. Тупроқ қуриб қолган жойларда эгатлаб суғорилсин; шу блан бирга, агар ер ҳайдалган бўлса, у вақтда суғоргандан кейин кўндалангига борона қилинсин ва шундан кейин чигит экилсин; агар ер ҳайдалмаган бўлса—ернинг етилишига қараб тупроқ ишлансин ва чигит экилсин;

в) қолоқ колхозларда экиш ишларининг аҳволи дарҳол текшириб чиқилсин ва уларни техника блан, транспорт, минерал ўғитлар блан та'минлашда ҳамда меҳнатни уюштиришни яхшилашда бу колхозларга ёрдам бериш чоралари кўрилсин, токи бу колхозлар чигит экишни белгиланган муддатда яхши сифатли қилиб экиб бўлсин;

г) далаларни чигит экишга ўз вақтида тайёрлашда зарур сонда колхозчиларнинг иштирок қилиши ва уларнинг белгиланган нормаларни бажариши та'минлансин. Ҳамма колхозларда далада умумий овқатланиш ташкил қилинсин, колхозчиларнинг ишлаган меҳнат кунларига аванс пуллари ҳамда МТС ва совхозларнинг ишчиларига иш ҳақи ўз вақтида берилиб турсин;

д) қилинаётган ишларнинг сифати учун МТС, совхоз ходимларининг ва колхозчиларнинг жавобгарлиги оширилсин, агрономлар томонидан контроль қилиб туриш кучайтирилсин, сифатсиз иш брак қилинсин ва айбдорлар ҳисобига қайтадан ишлатилсин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети область ва район партия, совет ташкилотларининг, МТС, совхоз ва колхоз раҳбарларининг э'тиборини квадрат-уялаб чигит экиш ишининг йўл қўйиб бўлмаслик даражада ёмон уюштирилганлигига жалб қиладилар. Бу ҳол пахтачиликда ҳосилни оширишни ва меҳнат сарфлашни камайтиришни та'минлайдиган янги прогрессив усулларни жорий қилиш юзасидан олинган мажбуриятларнинг бажарилмай қолишига сабаб бўлиши мумкин.

Область ва район партия ҳамда совет ташкилотларининг раҳбарлари, МТС ва совхоз директорлари чигитни квадрат-уялаб экиш планининг сўзсиз бажарилиши учун шахсан жавобгар эканликлари тўғрисида огоҳлантирилсин ва уларга чигитни квадрат-уялаб экадиган ҳамма сеялкалардан тўла фойдаланиш юзасидан дарҳол тегишли чораларни кўриш, сеялкаларнинг ишини йўлга қўйишда МТС мутахассислари томонидан колхозларга ёрдам кўрсатиш, ҳарбир сеялканинг ишини кун сайин контроль қилиб туриш, ҳарбир экиш агрегатининг кунлик нормаларни квадратнинг тўғрилигига риоя қилган ҳолда тўла бажаришига эришиш мажбурияти юклатилсин.

МТС ва совхоз директорларига квадрат-уялаб экадиган сеялкаларга узлуксиз равишда техника хизмати кўрсатиб туришни та'минлаш топширилсин, уларнинг техник камчиликлар бўйича бекор туришига йўл қўйилмасин. Энг яхши бригада экиш агрегатларининг илғор тажрибаси кенг оммалаштирилсин ва жорий қилинсин.

3. Чигитни квадрат-уялаб экишда қолоқликка йўл қўйилганлигини назарга олиб, область ва район партия комитетларига, область ва район ижроия комитетларига, МТС ва совхоз директорларига квадрат-уялаб экадиган сеялкалардан тўла фойдаланиш блан бирқаторда далани трактор блан маркерлаш, сўнгра қўл блан чигит экиш усули кенг қўлланилсин, бунинг учун қўл сажалкаларидан фойдаланилсин.

4. Область партия ва совет ташкилотларига квадрат-уялаб экувчи агрегатларнинг энг намунали ишлаётган бригадаларини рағбатлантириш мақсадида уларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқлари блан мукофотлашга тақдим этиш топширилсин.

5. Сталин номли 16-нчи совхоз директори ўртоқ Бухаревга ва 1-нчи «Боёвут» совхози директори ўртоқ Нуриддиновга чигитни квадрат-уялаб экиш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажаришда интизомсизликка йўл қўйганликлари кўрсатилсин.

6. Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига экин майдонларидан тўлиқ фойдаланишни та'минлаш мажбурияти юклатилсин. Участкада чигит экиш тамом бўлгандан кейин дарҳол бурчакларга, дала четларига чигит экилсин. Ўқариқлар олинсин ва уларнинг четларига чигит экилсин.

Экиш тамом бўлишига қараб ҳарбир колхозда чигит экилган майдонлар қишлоқ Советининг комиссияларининг кучи блан ўлчаб чиқилсин ва кам экилганлиги аниқланган тақдирда контрактация шартномасига мувофиқ дарҳол қўшимча чигит экилсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва Кенг истe'мол саноат товарлари министрлигига экилган майдонларни ўлчаб чиқишни уюштириш топширилсин.

7. Экилган ҳамма майдонда чигитни текис ва тўла ундириб олишни ўз вақтида та'минлаш колхозларнинг, совхоз ва МТСларнинг энг муҳим ишидир. Шу мақсадда қуйидаги тадбирларни кўриш зарур:

а) чигит экишни тамомлаган звено ва бригадалар бошқа ишларга тортилмасин, балки ўзларига бириктиб қўйилган майдонларда чигитни ундириб олиш ва қатор ораларини ишлашни кучайтириб юбориш блан шуғуллансинлар;

б) барча МТС, колхоз ва совхозларда қатқалоққа қарши курашда ишлатиладиган ҳамма асбоб яқин кунлар ичида тахт қилиб қўйилсин ва қатқалоқ пайдо бўлган жойларда дарҳол юмшатилсин;

в) ҳамма колхоз ва совхозларда ғўза тупларининг белгиланган қалинликда бўлишини та'минлаш учун чиринди—тупроқ тувакчаларда ғўза кўчатлари ўтказиш дарҳол ташкил қилинсин, тувакчалар тайёрлаш учун мавжуд трактор ва қўл станокларидан фойдаланилсин.

8. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва Совхозлар министрлигига, МТС ва совхоз директорларига трактор культиваторларини ва ўғитлагичларни ўрнатиш ишини кучайтириш ҳамда чигит униб чиқишига қараб ғўзаларни парвариш қилишга киришиш мажбурияти юклатилсин.

9. Область ва район партия комитетларига чигит экишда ишлаётган тракторчилар ва колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни олиб бориш ва социалистик мусобақани уюштириш учун трактор бригадаларига пропагандистлар ҳамда агитаторлар юбориш мажбурияти юклатилсин.

10. МТС, колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотларининг секретарьларига очиқ партия йиғилишлари ўтказиш, бу йиғилишларда ушбу қарорни ҳамда чигит экишни яқин кунларда тугаллаш тадбирларини муҳокама қилиш топширилсин.

11. Республика ва область газеталарининг редакцияларига, радио информация комитетига айрим область ва районларда чигит экишнинг боришини ҳамда чигит экиш илғорларининг тажрибасини ёритиб туришни яхшилаш топширилсин.

12. Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бюросининг навбатдаги мажлисида ушбу қарорнинг қандай бажарилганлиги ҳақида Фарғона ва Бухоро область партия комитетлари секретарьларининг ҳамда область ижроия комитетлари раисларининг ҳисоботини эшитиш зарур деб ҳисоблансин.

Ўзбекистонда В. И. Ленин асарларининг нашр этилиши

Ўзбек халқи Владимир Ильич Ленин номини чексиз севади. Республика меҳнаткашлари Коммунистик партиянинг асосчиси ва дун'ёда биринчи Совет Социалистик давлатининг тузувчиси улуғ Лениннинг гениал асарларини зўр иштиёқ блан ўрганмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Китоб палатасининг ма'лумотларига қараганда, республикада Совет ҳокимияти йилларида В. И. Лениннинг асарлари рус, ўзбек, қорақалпоқ, уйғур тилларида ва бошқа тилларда 350 мартадан кўпроқ нашр этилган. Ленин асарларининг умумий тиражи 4,5 миллион нусхадан ортиқдир. В. И. Лениннинг айрим китоблари ўн-ўнбеш марта ва бундан ҳам кўпроқ марта босиб чиқарилди. В. И. Ленин Асарлари ўттиз беш томининг ўзбек тилида нашр этилганлиги ўзбек халқининг ҳаётида катта воқиадир. В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллиги муносабати блан Ўзбекистон Давлат нашриёти унинг «Москва қўзғолонининг сабоқлари», «1905 йил революцияси тўғрисида доклад», «1905—1907 йиллардаги биринчи рус революциясида социал-демократиянинг аграр программаси» деган китобларини айрим брошюра қилиб чиқарди. Жаҳон пролетариатининг улуғ йўлбошчиси ва устози В. И. Лениннинг «Америка ишчиларига мактуб», «Европа ва Америка ишчиларига мактуб» ва бошқа асарлари босмага тайёрланмоқда. (ЎзТАГ).

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши

7 апрельда Москвада, Катта Кремль саройида, қора тупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашининг охирги мажлиси бўлди.

Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрушчев, А. И. Кириченко, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов ўртоқларнинг ҳукумат ложаларида пайдо бўлишларини кенгаш қатнашчилари давомли қарсаклар блан кутиб оладилар.

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги колхозлар ва совхозларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва бу маҳсулотларни давлатга топшириш тадбирлари тўғрисидаги докладни муҳокама қилиш давом этди. Сўзга чиққанлар ўз иш тажрибалари ҳақида сўзлаб бердилар, колхоз, МТС ва совхозлар КПСС МК январь Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун қандай катта резервларга эга эканликлари ҳақида гапирдилар.

Кенгаш қатнашчилари Украина Совет Социалистик Республикаси делегациясининг вакили, Житомир область, Емильчинск районидаги Сталин номли колхознинг звено бошлиғи ўртоқ **Саух**ни давомли қарсаклар блан кутиб оладилар. У Украина қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари номидан кўпдан-кўп салом топширди.

Кенгаш қатнашчилари томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Н. С. Хрушчев** катта нутқ сўзлади.

* * *

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимлари кенгаши 7 апрельда Москвада ўз ишини тамомлаганлиги тўғрисида хабар бериб ўтилган эди.

КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев охирги мажлисда сўзга чиқиб, ўз нутқида бундай деди:

Кўпгина ажойиб кишилар шу минбарда сўзга чиқдилар. Улар дон, картошка, зиғир, сабзавот, шунингдек сут, гўшт ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун қоратупроқ бўлмаган марказий зонадаги колхозларда, совхозларда катта имкониятлар борлигини гапириб ўтдилар. Смоленск областидан келган Железнова, Калинин областидан келган Нилова, Москва областидан келган Ареньев, Рязан областидан келган Ефремова ўртоқларнинг, Иванов областидан келган комсомол қиз ўртоқ Яничкинанинг, Украина қишлоқ хўжалик илғорларидан шу кенгашга меҳмон бўлиб келган Шербина ва Саух ўртоқларнинг ва бошқа кўпгина ўртоқларнинг сўзларини биз бу ерда катта э'тибор бериб тингладик. Деҳқончилик ва чорвачиликнинг бундай усталари бизнинг мамлакатимизда ўн минглаб ва юз минглаб ҳисобланади. Бизда яхши колхозлар ва совхозлар, бутун-бутун районлар ҳам оз эмас. Уларнинг тажрибаларини ҳартомонлама пропаганда қилиш ва ишлабчиқаришда жорий қилиш керак.

Раҳбарлар Марказий Комитет Пленумларининг қарорларини тўғри тушунган ва колхозларда, МТСларда ҳамда совхозларда жонли ташкилотчилик ишларини олиб боришга чинакам киришган айрим областьларда яхши натижалар қўлга киритилди. Мисол учун Рязан областини кўрсатиб ўтиш мумкин. Бу областьдаги колхозлар ҳарбир сигирдан соғиб олинаётган сутни ўтган йил 412 килограмм миқдорида кўпайтирдилар. Бу йил ҳам бу область қоратупроқ бўлмаган доирадаги бошқа областьларга қараганда анча юқори кўрсаткичлар блан олдинда бормоқда. Мен Рязан область партия комитети тўғри йўлдан бормоқда ва унинг секретари ўртоқ Ларионов жон куйдириб ишламоқда деб ҳисоблайман. Лекин бугун мен, асосан, яхши фактлар тўғрисида гапирмасдан, балки қоратупроқ бўлмаган марказий зонадаги областьлар ва автоном республикаларнинг бирқанча раҳбарлари ша'нига бирмунча танқидий гапларни айтиб ўтаман.

Сизларга ма'лумки, КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ҳар йил камида ўн миллиард пуддан ғалла олишни та'минлаш вазифасини қўйди. Бу — жуда жиддий ва мас'улиятли вазифадир. Бу вазифа ҳарқайсимизни ҳамиша жон куйдириб ишлашга мажбур қилиши, барча совет кишиларини олға боришга чақириши лозим. Бу вазифани амалга ошириш учун кураш қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасидаги бутун ишимизда асосий ва ҳал қилувчи ишдир. Кимки бу вазифани унутиб қўйса, ундан четга чиқса, фақат гап сотиш блангина чекланиб қолса, у ҳаётий муҳим ишни вайсақилик ботқоғига ботириб юборади.

Хўш, биз қандай қилиб ғалла етиштиришни 10 миллиард пудга етказаоламиз? Бу саволга КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорларида тўлиқ жавоб берилган. Марказий Комитет январь Пленуми қарорларининг кучи шундаки, бу қарорлар мана шу умумхалқ вазифасини ҳал қилиш йўлларини, дон етиштиришни кўпайтиришни та'минлаб бериши лозим бўлган конкрет манба'ларни, я'ни бутун экин майдонларида ҳосилдорликни ошириш, ҳосилни йиғиб-йиғиб олиш вақтида бўладиган нобудгарчиликни камайтириш, қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш, маккажўхори экишни анча кенгайтириш йўлларини кўрсатиб беради.

Сўнгра ўртоқ Н. С. Хрушчев айтдики, қишлоқ хўжалигини планлаштириш практикасини қайта қурмасдан туриб, бу вазифани ҳал қилиш мумкин эмас. Агар колхоз раиси ўз колхозидаги шароитга асосланиб хўжаликни планлаштириш ҳуқуқидан маҳрум қилинадиган бўлса, у ҳолда бирор иш чиқариш қийин. Модомики, колхоз раисига, сен арпа эк, деб буйруқ берилар экан, у бундай буйруқни бузиши мумкин эмас, у, гарчи арпанинг бир гектаридан олинадиган ҳосил 5 центнердан ошмаслигини билиб турса ҳам, арпа экиш иқтисодий жиҳатдан манфаатли бўлмаса ҳам, барибир, арпа экиши лозим. Планлаштириш практикаси шундай бўлгандан кейин, донни кам олиш планнинг ўзида кўрсатиб қўйилган бўлади. Албатта, колхоз раиси бу экиндан энг кўп ҳосил олишга ҳаракат қилиши ва бунга интилиши мумкин, лекин бу нарса колхозга ғалла ҳосилини кескин равишда кўпайтириш имкониятини бермайди. Аммо, кам ҳосил экинлар ўрнига серҳосил экин экиш имконияти берилса, шундай шароитнинг ўзида ҳам колхоз ғалладан анча кўп ҳосил олади.

Марказий Комитетнинг январь Пленуми планлаштириш практикасини ўзгартиришни зарур деб топди. Март ойида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети планлаштиришнинг янги тартиби тўғрисида махсус қарор қабул қилдилар. Лекин бу қарорнинг аҳамияти ҳамма жойда тўғри тушунилди, деб айтиш мумкинми? Ўртоқ Н. С. Хрушчев, ҳали бундай деб айтиб бўлмайди, дейди. Кўпгина областьларда ва районларда планлаштиришнинг эски системасидан ҳали ҳам воз кечганлари йўқ, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни шу йилнинг ўзидаёқ анча кўпайтириш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланмаётирлар. Бу хусусда КПСС Марказий Комитетида бўлган қуйидаги фактларни айтиб ўтаман.

Сусанино районидаги Сталин номли колхоз Кострома областидаги илғор колхозларнинг биридир. Бу колхоз ер майдонларининг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб беришнинг КПСС Марказий Комитети январь Пленуми томонидан белгиланган минимумини 1960 йилдан анча олдинроқ бажариш учун ҳамма имкониятларга эга. Броқ, бу колхознинг «Северная правда» область газетасининг 8 мартдаги сонида э'лон қилинган тадбирларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг мана шу даражасига фақат 1960 йилда эришиш кўзда тутилган. Бу ҳам майли-я, дон, гўшт, сут, тухум, жун етиштириш сингари муҳим кўрсаткичлар бўйича план фақат 1960 йил учунгина тузилган. Шу маҳсулотларни етиштириш ҳажми 1955 йил учун ва ундан кейинги йиллар учун кўзда тутилмаган.

Модомики, илғор колхоз шундай план тузаётган экан,—деб та'кидлайди ўртоқ Н. С. Хрушчев,—у ўртача ва қолоқ колхозлар учун қандай ўрнак бўлиши мумкин? Модомики, бу план газетада э'лон қилинган экан, демак, бундай планни ишлаб чиқишда область ташкилотларининг раҳбар ходимлари ҳам қатнашган, деб ўйлашга тўғри келади. Бинобарин, улар планлаштиришнинг янги тартибини нотўғри тушунмоқдалар. Агар область ва район партия комитетларининг секретарьлари ўзлари колхозга бориб колхозчилар блан суҳбатлашганларида эди, улар блан маслаҳатлашганларида эди, агрономлар, зоотехниклар блан гаплашганларида эди, бу блан колхозга планни тўғри тузишда ёрдам берган бўлур эдилар. Бундай план бошқа колхозлар учун ҳам фойдали бўлур эди, улар илғор колхознинг тажрибасидан ўрганган бўлур эдилар. Лекин Кострома областининг раҳбарлари планлаштиришнинг янги тартиби тўғрисидаги қарорни ҳали ҳам чинакам тушуниб олмаганга ўхшайдилар ва шунинг учун ҳам колхозларга бу муҳим ишни тўғри ўтказишда ёрдам бермаётирлар.

Бундай факт фақат биттагина эмас. Брянск область партия комитети ва область ижроия комитети планларни тузишда колхозларга конкрет ёрдам кўрсатиш ўрнига, бу ишни канцеляриячилик, бюрократчилик методи блан ўтказабошладилар. 18 мартда область партия комитетининг секретари ўртоқ Петухов ва область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Дадонов районларга қоғоз юбориб, партия Марказий Комитети январь Пленумининг қарорларини амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқишни 25 мартгача тамомлашни таклиф қилганлар. Бундай ваҳимадор директивани 18 мартда бериб, 25 мартгача ҳамма колхозлардан ўз планларини юборишни талаб қилибдилар! Лекин ҳарбир кишига ҳам равшан кўриниб турибдики, бундай қисқа муддат ичида бу директива ҳатто кўпгина колхозларга бориб ҳам етмайди. Хўш, ўртоқлар, нега ўзингизни-ўзингиз алдайсиз? Шу директивага қўшимча қилинган ва районларга юборилган иловада колхозларда ишлаб чиқиладиган тадбирлар учун асос қилиб олиниши лозим бўлган кўрсаткичлар санаб берилган. Бу кўрсаткичлар 2000 га яқин бўлиб, 10 варақда ёзилган. Область партия комитетининг секретари ва область ижроия комитетининг раиси шу директивага қўл қўяётганларида ўша кўрсаткичларни ўқиб чиқмаган ҳам бўлсалар керак. Агар диққат блан ўқиб чиққанларида эди, бундай бюрократик қоғозни юбормаган бўлур эдилар.

Сўнгра ўртоқ Н. С. Хрушчев Киров области практикасидан мисол келтиради. Бу областьда дон етиштиришни ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тадбирларини ишлаб чиқиш вақтида жиддий хатоларга йўл қўйилган. Вятск-Полянск районининг тадбирларида 1955 йилда ҳаммаси бўлиб 20 минг тонна ғалла олиш планлаштирилган, ваҳоланки, шу районнинг колхозлари 1953 йилда ғалладан 21 минг тонна ҳосил олган эдилар. Марказий Комитет январь Пленумининг қароридан кейин шундай қилишипти-я!

Кўрдингизми, ғалла етиштиришни анча кўпайтиришни талаб қилаётган қарорларни ўртоқлар шу тахлитда тушунишипти. Буйск, Богородск, Лебяжск, Рожкинск районларининг планларида ҳам дон етиштиришни кўпайтириш кўзда тутилмаган. Киров областининг 10 та районида 1955 йилда ва ундан кейинги йилларда маккажўхорини жуда кам экиш мўлжалланган. Шунда ҳам маккажўхорини фақат силос учун экиш планлаштирилган.

Тула областида ҳам шунга ўхшаш мисоллар бор. Тула областининг «Коммунар» газетаси 15 мартда Ефремов районидаги илғор «11-й Октябрь» колхозининг 1955—1960 йилларга мўлжалланган планини э'лон қилган. Шу планда ер майдонининг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда етиштириладиган гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотларнинг 1960 йил учун белгиланган миқдори КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларида белгиланган миқдордан анча кам қилиб кўзда тутилган. Газета ҳам мана шу нотўғри планни намунали план деб пропаганда қилган!

Мана шунақа бема'ни планлар «Горьковская правда» газетасида ва бошқа ба'зи область газеталарида ҳам э'лон қилинган.

Горький ва Тула областьларида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун қулай шароит бор, лекин бу шароитлардан ёмон фойдаланилмоқда. Шу областьларнинг колхозлари ва совхозлари сут, гўшт ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини жуда кам етиштириб бермоқдалар, дон хўжалигини ривожлантиришда, картошка ва сабзавот етиштиришда анча орқада қолмоқдалар. Масалан, ҳарбир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори ўтган йил Горький областида 1075 килограммни, Тула областида 1165 килограммни ташкил қилди. Картошка ва сабзавотдан кам ҳосил олинди. Бу фактлар Горький ва Тула область партия комитетлари томонидан қишлоқ хўжалигига қилинаётган раҳбарликнинг аҳволи учун жиддий ташвиш туғдирмоқда. Ўртоқ Хрушчев маккажўхори экишни анча кенгайтириш вазифаларига муфассал тўхталиб, бу вазифа дон ресурсларини тўлдириш учун, бинобарин чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун ҳам курашда асосий вазифа эканлигини уқтириб ўтди. Бу тўғрида КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорида яхши гапирилган. Шундай бўлса ҳам бу тўғрида яна қайта-қайта гапириб ўтишга тўғри келади, чунки кўпгина ходимлар шу жумладан, ба'зи область партия комитетларининг секретарьлари ҳам маккажўхорининг аҳамиятини тушуниб олганлари йўқ, маккажўхорига дон хўжалиги учун қўшимча бир нарса деб қарамоқдалар, маккажўхори етиштиришга сидқидил блан киришмаётирлар. Ишга бундай қараш катта хавф туғдиради. Обком ёки райком секретари, колхоз раиси, совхоз директори маккажўхорига шу назарда қарайдиган бўлса, у дон етиштиришни кўпайтириш вазифасини ҳал қилолмайди, бинобарин чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни лозим бўлган миқдорда кўпайтиришни та'минламайди.

Ма'лумки, Калинин области энг қолоқ областьларнинг биридир. Бу область дон экинларидан, картошкадан, сабзавотдан кам ҳосил олмоқда, бу областьда чорвачилик ҳам э'тибордан четда қолган. Шу нарсани айтиб ўтиш кифоядирки, бу областьда ўтган йил ҳарбир сигирдан 898 килограммдан сут соғиб олинди, ер майдонларининг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда фақат 29 центнер сут тайёрланди ва сотиб олинди. Калинин областининг қолоқлиги деди ўртоқ Хрушчев, область партия комитети томонидан қишлоқ хўжалигига қониқарсиз раҳбарлик қилинаётганлигининг натижасидир.

Бу кенгашда КПСС Калинин область партия комитетининг секретари ўртоқ Киселев сўзга чиқди. Хўш у ишни қандай қилиб тўғрилаб олмоқчи, КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорини қандай тушунган?

Ўртоқ Киселевнинг гапидан ма'лум бўлишича, у брюква экишни кўпайтириш аҳволни яхшилайдиган илож деб ҳисобламоқда. Унинг фикрича, брюква чорвачиликни юксалтирар эмиш. Область партия комитетининг секретари шу гапни айтаяптия!: Модомики, у ҳатто КПСС Марказий Комитети Пленумидан кейин ҳам брюква ҳисобига сут ва гўшт олиш пайида юрган экан дон ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун курашга одамларни қандай қилиб сафарбар қилиши мумкин? Кези келганда шуни айтиб ўтиш керакки, Калинин областида илдиз-мева экинларининг, шу жумладан брюкванинг ҳам ҳарбир гектаридан олинаётган ҳосил фақат 30 — 40 центнерни ташкил қилади, холос! Кимки, бутун умидини брюквага боғласа, у эшкаксиз қайиққа тушиб шарқираб оқиб бораётган дар'ёда юрмоқчи бўлган кишига ўхшайди. Бундай кишини дар'ё қаёққа хоҳласа шу ёққа оқизиб кетаверади...

Сиз, ўртоқ Киселев брюква экиб ҳарбир сигирдан йилига 800—900 килограммдан сут оласиз, ер майдонининг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда атиги 47 центнердан сут етиштириб берасиз, аммо Москва областидаги «Путь новой жизни» колхозининг раиси ўртоқ Ареньев бу ерда сўзга чиқди ва у маккажўхори экиб ундан ҳам дон, ҳам силос олмоқда. Бу колхоздаги сигирлар 3.409 килограммдан сут берди, ер майдонининг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда эса сут етиштиришни 600 центнердан ҳам ошириб юборди! Шу ма'лумотларнинг ўзи қандай натижаларга эришиш мумкинлигини кўрсатмайдими ахир?

Маккажўхори масаласи дейди ўртоқ Хрушчев, янги масала эмас. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ В. И. Ленин маккажўхорига алоҳида э'тибор бериб, уни мамлакатда дон етиштиришни қисқа муддат ичида кўпайтиришга имкон берадиган экин эканлигини кўрсатиб ўтган эди.

Партиямиз Марказий Комитети 1930 йилдаёқ маккажўхори экиладиган майдонни кенгайтириб 15 миллион гектарга етказиш вазифасини қўйган эди. Броқ бу вазифа ўша вақтда ҳал бўлмай қолган эди. Лекин биз энди КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми томонидан қўйилган вазифадан чекинмаймиз. Маккажўхори фақат ем-хашак берадиган экин бўлибгина қолмаслан, шу блан бирга жуда яхши озуқа берадиган экин ҳамдир.

Шуни айтиш керакки, ба'зи олимларимиз маккажўхори фақат Жанубдаги ерларда экиладиган экин, маккажўхори битадиган доира жуда чекланган, бу экин жуда кўп меҳнат талаб қиладиган экин деган нотўғри фикрларни тарқатганлар. Бу— нотўғридир. Ҳозир биз маккажўхорини думбиллигида, дони қотиб қолмасдан ўриб-йиғиб олиш мақсадга мувофиқ эканлигини э'тироф қилиб, уни «озодликка чиқардик» десак ҳам бўлади. Бу блан биз маккажўхори битадиган ерлар доирасини чегаралаб қўйишга барҳам бердик. Ўртоқлар, маккажўхори ҳатто Ёқутистонда ҳам сўта берганлигини кўрсатувчи ҳужжат менда бор!

Биз шу нарсага аминмизки, олимлар ва практиклар маккажўхори блан астойдил шуғуллансалар, яқин келгусида маккажўхорининг бутун Совет Иттифоқи территориясида пишиб етиладиган ва яхши ҳосил берадиган сортларига эга бўламиз. Бундай сортларни топиш одамнинг қўлидан келадиган ишдир.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз нутқининг анчагина қисмини зиғир етиштиришни кўпайтириш масалаларига бағишлади. У айтдики, Киров, Кострома, Калинин, Калуга, Брянск, Горький, Смоленск областьлари ва қоратупроқ бўлмаган доирадаги бошқа бирқанча областьлар зиғир етиштиришда катта тажрибага эгадирлар. Броқ, кейинги йилларда шу областьларнинг кўпчилигида зиғиркорликка э'тибор берилмай қўйилди. Масалан, Киров области урушга қадар 146 минг гектар ерга зиғир экар эди, ўтган йил эса фақат 46 минг гектар ерга зиғир экди.

Давлат манфаатлари зиғиркорлик соҳасидаги қолоқликни тугатишни талаб қилмоқда. Қоратупроқ бўлмаган зонадаги колхозлар илғор зиғиркорларнинг тажрибаларига таяниб, зиғир етиштиришни қисқа муддат ичида бирнеча баравар кўпайтиришлари мумкин.

Сўнгра ўртоқ Хрушчев картошка ва сабзавот етиштиришни кўпайтиришда қоратупроқ бўлмаган доирадаги колхозлар, МТС ва совхозларнинг катта роли борлигини кўрсатиб ўтди. Шу экинларни квадрат-уялаб экиш ва квадрат қилиб экиш усулларини жорий қилиш, —деди у,—шу экинлар ҳосилини етиштиришда бир йилнинг ўзидагина шундай даражага етишни та'минлайдики, бунинг натижасида шаҳарлар ва саноат марказларининг картошкага ва сабзавотга бўлган эҳтиёжини, шунингдек саноатнинг ҳам эҳтиёжини тўла равишда қондириш мумкин бўлиб қолади.

РСФСР Совхозлар министрлиги ҳамда маҳаллий партия ва совет органларининг совхозларга раҳбарлик қилишдаги катта камчиликлари жиддий танқид қилинди. Сўзга чиққан ўртоқлар, қоратупроқ бўлмаган доирадаги кўпгина совхозлар ер майдонларининг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда ҳали ҳам кам маҳсулот бераётганлигини айтиб ўтдилар. Бу нарса ишлабчиқаришни ташкил қилиш паст даражада эканлигини, совхозлардаги мавжуд резервлардан ёмон фойдаланилаётганлигини кўрсатади. Аммо РСФСР Совхозлар министрлиги ва маҳаллий партия ташкилотлари ҳарқайси совхознинг ишини чуқур ўрганмаётирлар, уларга чорвачиликни ривожлантириш планларини ишлаб чиқишда конкрет ёрдам кўрсатмаётирлар, намунали совхозларнинг тажрибаларини тузук пропаганда қилмаётирлар ва жорий қилмаётирлар. Хўш нима учун шундай бўлаяпти? Шунинг учунки, совхозлар министрлигининг раҳбарлари қоғозлардан ажралишни, ўз кабинетларидан чиқишни истамаётирлар, совхоз ерига қадам босишни истамаётирлар.

Ўртоқ Хрушчев КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорига мувофиқ тайёрлаш системасини қайта қуришни тезроқ туталлаш зарурлигини кўрсатиб ўтди. Тайёрлаш органларининг ҳаддан ташқари ошиб кетган штатларини жуда камайтириш, маҳсулот тайёрлаш ишида МТС нинг ролини ва жавобгарлигини ошириш зарур.

Ўртоқ Хрушчев қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун рағбатлантириш системаси тўғрисида гапириб айтдики, бундай рағбатлантириш ер майдонининг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда, етиштирилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг миқдорига бевосита боғлиқ бўлиши лозим.

Қоратупроқ бўлмаган доирадаги областьларда, деб давом қилди ўртоқ Хрушчев, фойдаланилмасдан ётган жуда катта резервлар бор. Шу областьларнинг ўзида ҳали очилмаган қўриқ ерлар бор. Миллион-миллион гектарлаб ҳисобланадиган ва тоза ёзги шудгор ҳолида экилмай ташлаб қўйилган ерларни мана шундай очилмаган қўриқ ерлар дейиш мумкин. Агар, мисол учун, ёзги шудгор қилиб қўйилган ерларда маккажўхори экиладиган бўлса, у ҳолда биз қўшимча равишда бирнеча юз миллион пуд дон ва кўпгина силос олган бўлур эдик.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев колхозлар, МТС ва совхозлар учун раҳбар кадрларни тўғри танлаш масалаларига алоҳида э'тибор берди. У шу нарсани та'кидлаб айтдики, МТСларга, колхозларга ва совхозларга ҳақиқатдан ҳам энг илғор, сиёсий жиҳатдан етук, яхши ишлаб ўзини кўрсатган ўртоқлар юборилиши лозим. Ўртоқ Хрушчев Москва шаҳри ва Москва области партия ташкилотларини қаттиқ танқид қилиб, улар ба'зи номуносиб ходимларни ўтган йил МТСларда ишлашга тавсия қилганликларини айтиб ўтди. Бундай кишиларни ким тавсия қилганлигини текшириб кўриш ва айбдорларни жазолаш керак дейди ўртоқ Хрушчев. Ўтган йил йўл қўйилган хатолар бу йил, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ колхозлардаги раҳбарлик ўринларида ишлаш учун илғор ходимлар танлаб олинаётган ҳозирги вақтда асло такрорланмаслиги лозим.

Колхозлардаги раҳбарлик ишларига шундай кишиларни тавсия қилиш керакки, биз бу кишилар учун кейин қизариб қоладиган бўлмайлик, улар партиянинг чинакам вакиллари — ишчилар синфининг қишлоққа юборган вакиллари бўлсинлар, улар колхозчиларни партиянинг қишлоқ хўжалиги тўғрисидаги қарорини бажаришга ташкил қиладиган кишилар бўлсинлар.

Правардида ўртоқ Н. С. Хрушчев қишлоқ хўжалигини янада юксалтирилишида ташкилотчилик ишларини олиб боришнинг ҳал қилувчи роли тўғрисида гапирди. Биз, деди ўртоқ Н. С. Хрушчев, турмушни чуқур ўрганишимиз, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ўрганишимиз лозим. Бизнинг кадрларимиз қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг илғор кишиларидан, новаторларидан қунт блан ўрганишлари, фан ва илғор тажриба муваффақиятларини ўзлари билиб олишлари ва бошқаларга ҳам билдиришлари керак. Маҳаллий раҳбарларимиз умумий директивалар ва кўрсатмаларни камроқ берадиган бўлсинлару, лекин бевосита колхозларда, МТС ларда, совхозларда, бригадаларда ва звеноларда одамлар блан кўпроқ жонли ташкилий иш олиб борадиган бўлсинлар, ҳарбир киши блан шундай иш олиб борадиган бўлсинлар. Раҳбарлигимизнинг кучи мана шундадир. Бизнинг ҳамма кадрларимиз ҳақиқатан жонкуярлик блан ишлашлари, топширилган ишни бажаришда ташаббус кўрсатадиган бўлишлари лозим.

Ўртоқ Н. С.Хрушчев ўз нутқини тамомлаб бундай дейди:

— Қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш вазифаларини ҳал қилмоқ учун бизда зарур бўлган нарсаларнинг ҳаммаси бор. Биз КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг ажойиб қарорларига эгамиз. Қишлоқ хўжалиги янги техника блан тўхтовсиз қуроллантирилмоқда. Қишлоқ тажрибали кадрлар блан мустаҳкамланмоқда. Планлаштиришнинг янги тартиби қабул қилинди ва бу тартиб маҳаллий раҳбарлар ва колхозчиларнинг ташаббускорлигини авж олдириб юборади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтирганлик учун моддий рағбатлантириш чоралари ишлаб чиқилди. Ҳамма гап шунда қолдики, қўйилган вазифаларни ҳал қилмоқ учун одамларни ташкил қилиш ва сафарбар қилиш керак.

Партия ва ҳукуматнинг қарорларини амалга оширишда ҳозир ҳарқачонгидан ҳам кўпроқ ташкилотчи бўлиш лозим. Агар биз ишни тўғри ташкил қилсак, дон етиштириш ва чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш соҳасида КПСС Марказий Комитети январь Пленуми белгилаб берган топшириқлар 1960 йилда эмас ,балки анча олдин, яқин икки-уч йил ичида бажарилади.

Коммунизм қуриш учун курашда оғир индустриямиз ҳал қилучи роль ўйнайди. Шу сабабли биз металлургия, кўмир, нефть, химия саноатларини, машинасозликни бундан буён ҳам тез сур'атлар блан ривожлантираберамиз, электрлаштириш ишини олға сураберамиз. Бу эса Социалистик Ватанимиз қудратининг ва уни яшнатишнинг, Ватанимиз мудофаа қувватини мустаҳкамлашнинг, халқ фаровонлигини тинмай юксалтиришнинг гаравидир. Бу — коммунизм ғалабаларининг гаравидир.

Совет мамлакати ишонч блан олға бормоқда. Уни улуғ Ленин вужудга келтирган ва марксизм-ленинизмнинг ғолиб та'лимоти блан қуролланган, жангларда синалган ва чиниққан Коммунистик партия бошлаб бормоқда.

* * *

Кенгаш Россия Федерациясининг қоратупроқ бўлмаган марказий доирасидаги барча колхозчиларга, машина-трактор станциялари ва совхозларнинг ходимларига, қишлоқ хўжалик мутахассисларига қарата якдиллик блан мурожаат қабул қилди. (ТАСС).

Ҳиндистон парламент делегациясининг СССРга келишига доир

Ҳиндистон парламенти делегациясининг Совет Иттифоқига келиши масаласи устида СССР Олий Совети блан Ҳиндистон парламенти бир-бирларига хат юбордилар, бу хатларнинг текстлари қуйида э'лон қилинади.

Халқ Палатасининг Спикери
Г. В. МАВАЛАНҚАР
жанобларига

Штатлар Кенгашининг Раиси
доктор
С. РАДХАКРИШНАНГА

Ҳиндистон, Нью-Деҳли,
1955 йил 21 февраль.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга кўмаклашишни истаб Ҳиндистон парламенти иккала палатаси а'золарининг делегациясини Совет Иттифоқига келишга камол эҳтиром блан таклиф қилади.

Таклифимизни қабул қилганлигингиз ва Сизнинг делегациянгиз СССРга қачон келиши тўғрисида бизга хабар юборсангиз бунинг учун Сиздан миннатдор бўлур эдик.

СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси А. ВОЛКОВ

СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси В. ЛАЦИС

Иттифоқ Советининг Раиси
А. П. ВОЛҚОВГА

Миллатлар Советининг Раиси
В. Т. ЛАЦИСГА

1955 йил 25 март.

Биз Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг 1955 йил 9 февральдаги Декларациясини, шунингдек мамлакатимиз халқлари ўртасидаги мавжуд дўстона муносабатларни ривожлантириш ва янада мустаҳкамлаш учун Ҳиндистон парламенти делегациясини Совет Иттифоқига келишга таклиф қилиб, 1955 йил 21 февральда юборган телеграммангизни олганлигимизни та'кидлаймиз. Таклифингиз ташаккур блан қабул қилинади ва парламентнинг иккала палатаси а'золаридан иборат делегация Совет Иттифоқига май ойида боради, деб мўлжалланади.

Ҳиндистон Халқ Палатасининг Спикери Г. В. МАВАЛАНКАР

Ҳиндистон Штатлар Кенгашининг Раиси доктор С. РАДХАКРИШНАН

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ
МУРОЖААТИГА ИМЗО ТЎПЛАШ

Янада унумлироқ ишлаймиз

Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг барча ишчилари ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари Жаҳон Тинчлик Кенгашининг атом уруши хавфига қарши чиқарган Мурожаатига якдиллик блан қўл қўймоқдалар. Бу Мурожаат ҳамма халқларнинг туб манфаатларига мос келади, унда янги жаҳон уруши бошланишига қарши бўлган тинчликсевар кишиларнинг дилидаги сўзлар қисқа, аниқ ва кескин баён қилинган. Ирқи ва миллати, сиёсий маслаги ва диний э'тиқоди қандай бўлишидан қат'ий назар, дун'ёдаги кўпмиллионли ишчилар, деҳқонлар ва прогрессив интеллигенция баҳамжиҳатлик блан «Биз урушни хоҳламаймиз, йўқолсин уруш!», «Доллар учун бегуноҳ кишиларнинг қонини тўкучи агрессорлар жиловлансин!» деб баралла айтмоқдалар. Улар ўзларининг бу сўзларини амалий иш блан мустаҳкамламоқдалар.

Биз, тўқимачилар ҳам барча прогрессив инсоният блан бир қаторда тинчликнинг барқарор бўлиши учун кўпроқ ҳисса қўшиш мақсадида фидокорона меҳнат қилмоқдамиз. Шу кунларда комбинатнинг ҳарбир ишчиси тинч ижодий меҳнат блан, мамлакатимизнинг иқтисодий қудратини мустаҳкамлаш учун янада унумлироқ меҳнат қилиш иштиёқи блан яшамоқда. Шунинг учун ҳам ҳарбир цехда, ҳарбир участкада тинчлик вахтаси э'лон қилиниб, меҳнат унумдорлиги ҳарқачонгидан ҳам оширилмоқда. Мен ҳам меҳнатсевар коллективнинг оддий а'зоси сифатида тинчлик ишига кўпроқ ҳисса қўшиш учун зўр ғайрат қилиб меҳнат қилмоқдаман.

Е. ВИЗГАЛОВА,
СССР Олий Советининг депутати, Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқучиси.

Фанни халққа хизмат қилдирамиз

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумининг Жаҳон Тинчлик Кенгаши Мурожаатига имзо тўплашга бағишланган йиғилишида Ўзбекистон олимлари тинч ижодий меҳнат қилишга интилганликларини, улуғ тинчлик ишини ҳормай-толмай мустаҳкамлашга тайёр эканликларини айтдилар.

Республика Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси О. С. Содиқовнинг, Ўзбекистон олимлари атом урушини бошлаб юборишга уринаётган империалистларнинг жиноятқорона ҳаракатларига қарши қат'ий норозилик билдирадилар, деган сўзларини йиғилиш қатнашчилари давомли қарсаклар блан кутиб олдилар.

Совет Иттифоқи, — деди ўртоқ Содиқов, — атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланишнинг муносиб намунасини бутун инсониятга кўрсатиб турибди. Ҳозирги вақтда мамлакатимизда атом энергияси асосида электростанция ишлаб турибди, медицинада ва халқ хўжалигининг турли тормоқларида бу энергия кенг қўлланилмоқда. Ҳаддан ошган ва атом бомбаси блан дўқ қилаётган одамхўрларни жиловлаш учун жаҳон халқлари етарли даражада кучлидирлар. Империалистик агрессорларнинг қонли ниятларини барбод этиш — ҳарбир софдил кишининг фахрли бурчидир, ҳарбир олимнинг муқаддас вазифасидир.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-а'зоси Н. Л. Корженевский минбарга чиқади.

— Биз олимлар, — деди у, — Жаҳон Тинчлик Кенгашининг атом уруши хавфига қарши чиқарган Мурожаатига буюк ифтихор ҳислари блан қўл қўямиз. Агар агрессорлар уруш бошлашга жур'ат этсалар, у вақтда улар курашга отланган озодликсевар халқларнинг даҳшатли кучини амалда кўриб биладилар ва бу куч империализмнинг чириб бораётган биносини тор-мор келтиради.

Шунингдек Фанлар академияси фундаментал кутубхонасининг ходими Е. Д. Матусов, Республиканинг ишлабчиқарувчи кучларини ўрганиш кенгашининг илмий ходими П. В. Донской ҳам тинчлик кучларининг сўзсиз ғалаба қилишига ишонч билдириб нутқ сўзладилар.

Йиғилиш қатнашчиларининг ҳаммаси Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Мурожаатини якдиллик блан ма'қуллаб, Мурожаатга қўл қўйдилар. (ЎзТАГ).

Оҳангарон кончилари тинчлик вахтасида

ОҲАНГАРОН, (ЎзТАГ). Оҳангарон кончилари Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Мурожаатига имзо тўплашни меҳнат соҳасида янги муваффақиятлар блан нишонламоқдалар.

9-нчи шахта коллективининг йиғилишида навалоотбойчилар бригадасининг бошлиғи И. Братерский сўзга чиқиб, апрель ойида пландан ташқари 300 тонна кўмир бериш мажбуриятини олди ва Оҳангарон кончиларининг ҳаммасини тинчлик вахтасида туришга чақирди. Братерский ўз ва'дасини конкрет ишлар блан мустаҳкамлади. У раҳбарлик қилаётган бригада цикллик графикни ошириб бажариб, тўрт кун ичида топшириқдан ташқари юз тоннадан ортиқ кўмир чиқарди.

Кўмир разрезининг машинистлари Н. Хорошилов, П. Павлов ва Оҳангароннинг бошқа кўпгина шахтерлари меҳнат унумини оширдилар.

Ҳозирги ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, экишни тез ва юқори сифатли ўтказайлик!

Чигит экиш илғорларига мукофотлар топширилди

ОҚҚЎРҒОН, 7 апрель. (ЎзТАГ). Оққўрғон районидаги 2-нчи МТСнинг квадрат-уялаб чигит экишда яхши натижаларга эришган Тожиқул Ҳамроев агрегатининг экипажига мукофотлар топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ўртоқ В. Содиқова экипажнинг шахсий составига — Тожиқул Ҳамроев, Мирзаахмад Абдураҳимов, Туран Хидиров, Убайдулла Нишонбоев, Турсунбой Эсонбоев, Нишон Бойқўзиев ва Абдусобир Қолдибековларга Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғини топширди. Тракторчи Тожиқул Ҳамроевга ва контролёр Туран Хидировга Фахрий ёрлиқдан ташқари номлари ёзилган соатлар ҳам топширилди.

Тракторчи Ҳамроев ва контролёр Хидиров ўртоқлар мукофотни қабул қилиб, ўзларининг жавоб сўзларида камида 170 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экиш ва 1.000 гектар ердаги ғўза қатор ораларини узунасига ва кўндалангига парвариш қилиш учун бутун кучимизни сарф этамиз, дедилар.

* * *

ЯНГИЙЎЛ, 7 апрель. (ЎзТАГ). Бугун Янгийўл районидаги 1-нчи МТСда Кўчқор Олимов экиш агрегатининг шахсий составига мукофотлар топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари ўртоқ Ж. И. Илҳомова квадрат-уялаб чигит экишни юқори сифатли қилиб ўтгазганликлари учун мукофотланган тракторчи Кўчқор Олимовга, контролёр Холмат Риқсибоевга, сеялкачи Мирзакарим Хусановга, сим тортиш станциясининг ходимларидан Пўлатбой Алимов, Тапил Раҳимжонов, Худойберди Ҳожиаҳмедов, Исроил Иброҳимовларга республика Олий Советининг Фахрий ёрлиғини топширди.

Тракторчи Кўчқор Олимов мукофотни олиб, агрегатнинг бутун состави номидан гапирди ва механизаторлар ғўза қатор ораларини юқори сифатли қилиб ишлайдилар, деди.

Ҳозирги вақтда Кўчқор Олимов Ленин номли колхозда чигит экишни тамомлаб, Октябрь районидаги Каганович номли колхозда чигит экишда қатнашмоқда.

Чигит униб чиқди

ПИСКЕНТ, (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Сталин номли колхоз а'золари майолди социалистик мусобақасини кучайтириб, 6 апрельда — муддатидан олдин районда биринчи бўлиб чигит экишни тамомладилар. Чигит ўтган йилга қараганда 40 кун илгари экиб бўлинди. 900 гектар ерга чигит квадрат-уялаб, қатор оралари торайтириб экилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ж. Аҳмаджонова ҳамда Т. Гайдаров ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг эрта экилган участкаларидаги чигит униб чиқабошлади. Ворошилов номли колхознинг коммунист Э. Ҳайитов ва А. Суюнов ўртоқлар бошлиқ бригадаларига қарашли ерларда ҳам чигит қийғос униб чиқмоқда. Илғор бригадаларнинг а'золари чигитни ердан текис ундириб олиш ва парваришини кучайтириш учун зарур чораларни кўрмоқдалар.

Чигит экишда агротехника қоидалари бузилмоқда

Областимизнинг илғор колхозлари, бригадалари чигит экиш — мас'улиятли кампания эканини тўғри ҳис қилганлари ҳолда иш қилмоқдалар. Аммо бир қатор колхозларда аҳвол бутунлай бошқача — экин кампаниясига етарлик тайёргарлик кўрилмаган, ҳозир эса чигит экиш тўғри ташкил этилмаётир. Шунинг учун бу колхозларда агротехника қоидалари қўпол равишда бузилиб, чигитнинг сифатли экилиши та'минланмаётир. Масалан, Ўртачирчиқ районидаги Ворошилов номли, «Ленин йўли», Куйбишев номли, Энгельс номли колхозларда, Октябрь районидаги Киров номли, Сталин номли колхозларда чигит яхши ишланмаган, текисланмаган, серкесак ерларга экилмоқда. Ворошилов номли колхознинг (раиси ўртоқ Қирғизбоев) 11-нчи бригадасида, «Ленин йўли» колхозининг (раиси ўртоқ Усмонов) 16-нчи бригадасида чигит экилаётган ерлардаги бултурги ғўзапояларнинг илдизлари териб олинмаган. Бу эса сеялка сошниги ва каткасининг нормал ишлашига халақит бермоқда, чигит уя кенглигидан четга тушаётир, бир текисда кўмилмаётир. Энгельс номли колхознинг (раиси ўртоқ Шагай) 6-нчи бригадасида ерни текислаш уёқда турсин, ҳатто борона ҳам тузуккина бостирилмаган. Шунинг учун далада ер ҳайдаш вақтида плуг тиши очиб кетган эгатлар, қайрилиш жойлардаги ўнқир-чўнқирлар шундайлигича турипти. Бу ҳолда чигитнинг сифатли экилиши тўғрисида сўз бўлиши мумкин эмас.

Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг 16-нчи бригадасида чигит экаётган сеялкаларнинг окучникларида паральник (пичоқ) бўлмагани учун уруғ тушадиган эгат саёз — 3—4 сантиметргина чуқурликда очилмоқда. Бу ҳолда чигитнинг нормал чуқурликда кўмилиши та'мин этилмайди. Бу колхознинг 7-нчи бригадасида, шунингдек Куйбишев номли колхознинг 4-нчи бригадасида, Энгельс номли колхознинг 2-нчи, 6-нчи бригадаларида ҳам шундай аҳволни кўрамиз.

Айрим бригадаларда чигитни квадрат-уялаб экиш техникаси ҳам бузилаётир. Ўртачирчиқ районидаги Ворошилов номли колхознинг 1-нчи бригадасида карталарнинг четидаги қаторлар ораси 60 сантиметр ўрнига бир жойда 40, иккинчи бир жойда 80 сантиметр бўлиб қолган. Октябрь районидаги Киров номли колхозда 36 гектар майдондаги карталарнинг четидаги қаторлар ораси 70 сантиметр бўлиб қолган. Тракторчи ўртоқ Сулаймонов агрегатида маркерлар 150 сантиметр ўрнига 156 сантиметр қилиб созланган. Шу райондаги Сталин номли колхознинг 4-нчи ва 7-нчи бригадаларида ҳам чигитни квадрат-уялаб экиш техникаси бузилмоқда.

Чигит экишни ташкил этишда ҳам кўпгина камчиликларга йўл қўйилмоқда. Чигит ва ёнилғи материаллари вақтида етказиб турилмагани учун агрегатлар бекор туриб қолмоқда. Ўртачирчиқ районидаги Энгельс номли колхознинг 2-нчи бригадасида картани режалашни кутиб экиш агрегати эрталабдан то соат 2 гача бекор турган. Яхши тайёрланган нишон таёқлар бўлмагани учун режаловчилар ҳархил эгри-бугри таёқчалардан фойдаланмоқдалар. Агрегат а'золари ўртасида ҳамжиҳатлик йўқ, улар сигнални пухта билиб олмаганлар, шунинг учун режа симини тортиш учун 10—15 минут вақт сарф қилинмоқда.

Юқоридаги жиддий камчиликларнинг юз беришига сабаб шуки, Ўртачирчиқ районидаги МТСлар (директори С. Пак ва И. Цой ўртоқлар) ва пахта МТСи (директори Коломейцев, бош агрономи Капцев ва бош инженери Резник ўртоқлар) ўз зоналаридаги колхозларда чигит экишга пухта тайёргарлик кўришни та'мин этмаганлар. Улар ҳозирги энг мас'улиятли кунларда дала ишларига, айниқса чигит экишга оператив раҳбарлик қилмаётирлар.

Ўртачирчиқ ва Октябрь районларининг партия ва совет ташкилотлари колхоз ва МТСлардаги ишнинг аҳволи блан қизиқишлари, чигит экиш ишларида йўл қўйилаётган хато ва камчиликларнинг олдини олиш ва тузатиш учун дарҳол тегишли чораларни кўришлари керак.

Мана раис чордона қурган,
Жилмаяди, ширин ўй сурган,
Санар ўзин кекса миришкор,
Дейди: «Менман уста пахтакор»,
Лекин сезмас янгиликни у,
Чап беради, келмас рўбару.

Терга пишиб, лоф уриб, вайсар,
Хатосини тушунмас, қайсар,
Тил учида «квадрат» дер,
Ишда эса ёндашмас ҳечбир,
Шунинг учун колхози қолоқ,
Ҳосили кам, судралар харчоқ.

Квадрат-уялаб чигит экиш намунали ўтказилмоқда

БЕКОБОД. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Маленков номли колхозда хизмат қилаётган биринчи МТСнинг 5-нчи трактор бригадаси (бригада механиги Охун Мансуров) квадрат-уялаб чигит экишда илғорлар қаторида бормоқда. Универсалчи ўртоқ Охунов ўз агрегатида ишни яхши ташкил қилиб, 60x60 схемаси блан 9 кунда 114 гектар ерга чигит экди. Шу колхоздаги МТСнинг агрономи ўртоқ Усмонбеков тор қаторлаб ва квадрат-уялаб чигит экишни намунали олиб бормоқда.

Маленков номли колхозда чигит экиш яхши уюштирилган. Колхознинг 5-нчи ва 6-нчи бригадаларида дастлабки экилган чигитлар униб чиқмоқда. Колхозчилар ҳамма майдонларда чигитни тўла ундириб олиш тадбирларини кўрмоқдалар.

МТСнинг Молотов номли колхозда хизмат қилаётган трактор бригадаси ҳам унумли ишлаб, белгиланган графикни ошириб бажармоқда. Биринчи бригадада хизмат қилаётган ўртоқ Норқўзиев бошлиқ трактор бригадаси чигит экиш планини муваффақиятли бажарди. Яхши ишланган 190 гектар ерга тор қаторлаб чигит экилди. Шунингдек Дзержинский номли колхозда хизмат қилаётган 13-нчи трактор бригадаси ҳам 340 гектар ерга чигит экиб, бригада бўйича белгиланган планни биринчилар қаторида бажарди. Бу бригаданинг универсалчилари МТСнинг бошқа трактор бригадаларига ёрдам кўрсатмоқдалар.

Т. ОРИПОВ.

ЧИГИТНИ БЕХАТО УНДИРИБ ОЛИШ УЧУН

Сирдар'ё районидаги Тарас Шевченко номли колхоз пахтакорлари бу йил 650 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил олиш учун барча имкониятлардан унумли фойдаланаётирлар. Улар давлат олдидаги ўз мажбуриятларини шараф блан бажариш мақсадида райондаги «XIX парт'съезд» колхозини социалистик мусобақага чақирдилар. Колхоз пахтакорлари дастлабки кунлардан бошлаб юқори кўрсаткичларга эришаётирлар.

Механизаторлар илғорлар тажрибасини ҳамда фан ютуқларини дадиллик блан қўлланиб, 3 кун ичида 200 гектар пахта майдонига чигитни янги, прогрессив усулда экиб қўйдилар.

Колхознинг П. Қоплонов, Т. Канчадзе бошлиқ бригада а'золари чигит экишни колхозда эмас, ҳатто районда биринчи бўлиб тамомладилар. Бу бригадаларда 2-нчи МТСнинг илғор механизаторларидан Юсупов, Обкельяновлар ўз агрегатлари блан чигитни квадрат-уялаб экиб бердилар. Шунингдек, Аширқулов, Маманов ўртоқлар бошлиқ бригада а'золари ҳам ғайрат блан меҳнат қилиб, чигитни сифатли қилиб экиб олдилар.

Ҳозир колхозда 300 гектардан ортиқ ерга чигит экилди. Колхозчилар экилган чигитни бехато ундириб олиш учун барча амалий тадбирларни кўраётирлар.

С. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Қолоқ колхозларни илғорлар даражасига кўтарайлик

Каноп ва жут хўжалиги Куйичирчиқ район экономикасининг асосий қисмини ташкил этади. Ана шу хўжаликни ҳартомонлама ривожлантириш ва бу экинлар ҳосилини ошириш район партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг асосий вазифаси бўлиб ҳисобланади. Бу мас'улиятли вазифани муваффақиятли бажариш учун районда ҳамма имкониятлар бор. Қишлоқ хўжалигининг техника базаси бўлган МТС лар ҳозирги замон техникаси блан етарли даражада та'мин этилганлар.

Районда қишлоқ хўжалигини бошқарадиган мутахассис ва тажрибали кадрлар ҳам кам эмас.

Ана шундай имкониятга эга бўлган Куйичирчиқ районида кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда жиддий камчиликлар содир бўлди.

Техника экинларидан мўл ҳосил олиб келган донгдор «Янги турмуш», Ворошилов номли, Будённий номли, Энгельс номли колхозларнинг номлари эшитилмай қолди. Район бўйича 1954 йилда ҳар гектар ердан олинадиган каноп ҳосили 1952 йилга нисбатан 10 центнерга, жут ҳосили 4—5 центнерга камайиб кетди.

Шуни ҳам айтиш керакки, районда техника экинларидан мўл ҳосил олиб, давлат планини бажариб келаётган илғор колхозлар кам эмас.

Масалан, Маленков номли колхоз а'золари ўтган йили 850 гектар ерга каноп экиб, ўзларининг фидокорона меҳнатлари туфайли ҳар гектаридан 47 центнердан ҳосил етиштирдилар ва планни ошириб бажардилар. Колхозда айрим бригада ва звенолар бундан ҳам юқори кўрсаткичларга эришдилар. Ўртоқ Молдабеков бошлиқ 3-нчи бригада а'золари 30 гектар ерга каноп экиб, ҳар гектаридан 98,9 центнердан ҳосил олдилар. Алимқулов бошлиқ бригада а'золари эса 55 гектар ернинг ҳар гектаридан 67 центнердан ҳосил йиғиб олдилар.

Бунинг сири шундаки, Маленков номли колхоз раҳбарлари ишни тўғри уюштирганлар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти, ўзларининг амалий фаолиятларида колхоз а'золарига таяндилар.

Лекин ба'зибир колхозлар қолоқлар қаторига тушиб қолдилар. «Янги турмуш» колхози ана шулар жумласидандир. Колхоз а'золари ўтган йили ҳар гектаридан атиги 11 центнердан жут ва 17 центнердан каноп пояси олдилар. Колхоз қишлоқ хўжалигининг бирор тури бўйича ҳам планни бажараолмади. Кичик хўжаликка раҳбарлик қилиб келган Орал Қунонбоев йириклашган колхоз хўжалигига тўғри раҳбарлик қилаолмади, техника ва фан ютуқлари колхоз ишлабчиқаришига ҳартомонлама жорий этилмади. МТС директори Баҳодиров, райкомнинг МТС зонаси бўйича секретари Пак ўртоқлар колхозга жонли раҳбарлик қилмай, мавжуд хато ва камчиликларни йўқотиш чорасини кўрмадилар. «Янги турмуш» колхозининг раҳбарлари ўтган йилги хато ва камчиликлардан ўзлари учун тегишли хулоса чиқариб олганлари йўқ. Район партия комитети ва унинг секретари Мирхонов, район ижроия комитети ва унинг раиси Мерганов ўртоқлар қолоқ колхозларни илғорлар даражасига кўтариш учун барча куч ва воситаларни сафарбар этмаётирлар.

1955 йилда район бўйича 14900 гектар ернинг 1000 гектарига 45 сантиметр, 9200 гектар ерга 60 сантиметр схемаси блан ва 4700 гектарга қўшқаторли қилиб каноп ва жут экилади.

Аммо райондаги кўпгина колхозлар экишга пухта тайёргарлик кўрмадилар.

1-нчи МТС районда энг йирик техника базаси бўлиб ҳисобланади. Шунга қарамасдан МТСда экишга тайёргарлик ишлари қониқарсиз аҳволда. Бу экиш сур'атининг пасайиб кетишига сабаб бўлмоқда.

Далага маҳаллий ўғит чиқариш масаласига келганда зонадаги кўпгина колхозларнинг раҳбарлари: «Гўнг бегона ўтларни кўпайтиради» деган зарарли фикрларга берилиб, бутун куз ва қиш давомида далага гўнг чиқариш ишларини ўз ҳолига ташлаб қўйдилар. МТС бош агрономи Ли, директори Баҳодиров, райкомнинг шу зонадаги секретари Пак ўртоқлар, ана шундай камчиликларга хотима бермасдан, келишувчилик қилмоқдалар. Натижада Молотов номли, Ворошилов номли, Будённий номли колхозларда бирор гектар ҳам ерга маҳаллий ўғит солинмади.

Райондаги МТСлар, колхозлар ҳалигача ўзларининг 1955 йилги ишлабчиқариш планларига эга эмаслар.

1955 йилда барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олишни та'минлаш учун қолоқ колхозларни илғорлар даражасига кўтариш, меҳнатни тўғри ташкил этиш меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, техника ва фан ютуқларини дадиллик блан қишлоқ хўжалигига тадбиқ қилиш — район партия ва совет органларининг энг муҳим вазифаларидир.

М. АДИЗОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Сиёсий ва илмий билимлар тарқатучи жамият ишидаги нуқсонлар тугатилсин"

Газетамизнинг шу йил 13 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида ўртоқ Босит Халиловнинг мақоласи босилиб, унда сиёсий ва илмий билимлар тарқатучи республика жамиятининг нотўғри иш услуби танқид қилинган эди.

Сиёсий ва илмий билимлар тарқатучи республика Жамияти партия бюросининг секретари ўртоқ Одиловнинг редакцияга хабар қилишича газета материали жамият партия ташкилотининг кенгайтирилган бюросида муҳокама қилинган ва унда келтирилган фактлар тўла исботланган.

Бюро қарорида сиёсий ва илмий билимлар тарқатучи жамият правлениеси раисининг ўринбосари Мирзабоев, секретари Макагонов ўртоқларнинг раҳбарлик иш услуби қораланган ва улар огоҳлантирилган. Бюро жамиятдаги камчиликларни тез вақт ичида бартараф қилиш ва ишни тубдан яхшилаш тадбирларини белгилаган.

ПЕДАГОГИКА ТЕМАСИДА СУҲБАТ

Намуна кўрсатиш—бола тарбиясида муҳим воситалардан биридир

Болаларни тарбиялаш — катта давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим ишдир. Совет болалари келажакнинг граждандари ва янги, коммунистик жамиятнинг қуручиларидир. Шунинг учун ҳам Партия ва Ҳукуматимиз болаларни тарбиялаш, уларни коммунистик жамиятнинг актив қуручилари қилиб етиштириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар, улар учун барча энг қулай шароитларни яратиб бермоқдалар. Шу блан бирга, ёшларни тарбиялашда кенг жамоатчилик олдига ғоят мас'улиятли вазифалар қўйилмоқда.

Бу вазифаларни амалга оширишда, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда совет мактаби ҳал қилучи роль ўйнайди. Совет мактаби болалар ва ёшларга билим бериш блангина қаноатланиб қолмай, уларни коммунистик аҳлоқнинг барча юксак сифатларига эга қилиб тарбияламоқда. Совет ёшларидаги бундай юксак аҳлоқий фазилатлар — оташин ватанпарварлик, Коммунистик партия ва она-Ватанга чексиз садоқат, социалистик гуманизм, инсонпарварлик, онгли интизомлилик, ростгўйлик ва меҳнатсеварлик, ўзаро дўстона ёрдам, мардлик ва қаҳрамонлик—буларнинг ҳаммаси ма'лум даражада совет мактабларида олиб борилаётган тарбиявий ишларнинг самараси эканлиги ҳаммага аёндир.

Ёш авлодни тарбиялаш фақат мактаб ва ўқитучиларнинг, комсомол ва барча совет жамоатчилигинингина иши эмас. Бу ишда совет оиласи ҳам актив иштирок этиши керак. Чунки, болалар туғилган кунидан бошлаб оиланинг, ота-оналарнинг та'сирида бўладилар. Оилада уларда дастлабки тасаввурлар ва тушунчалар вужудга келади, характер, дид ва майллар шаклланади. Оилада болалар аҳлоқнинг биринчи мактабини босиб ўтадилар. Бу эса ҳарбир ота-онадан бола дун'ёга келган дастлабки кунлардан бошлаб уни ҳартомонлама тўғри тарбиялашга жиддий э'тибор беришни талаб этади.

Болаларни оилада тўғри ва мақсадга мувофиқ тарбиялаш — ғоят мас'улиятли ва мураккаб ишдир. Шунга кўра бу масала ҳамавақт ота-оналарнинг диққат-э'тиборини ўзига жалб этади. Ҳарбир ота-она ўз фарзандининг соғлом ва бақувват, меҳнатсевар ва жасур, юксак маданиятли ва ростгўй, интизомли ва аҳлоқий жиҳатдан етук гражданлар бўлиб етишишини орзу қилади. Ҳарбир ота-она ўзининг ана шу орзусига етишмоқ учун барча имкониятларини ишга солади, бола тарбиясига доир лекцияларни тинглайди, мактаб блан доимий равишда алоқада бўлиб туради, ҳартурли восита ва методларни ахтаради. Аммо ҳамма ота-она ҳам бола тарбиясида намуна кўрсатишнинг ролини яхши англаб етади, деб бўлмайди.

Болаларни тарбиялашда намуна кўрсатиш деган ибораддан фақат атроф-теваракдаги кишиларнинг бевосита шахсий намуна кўрсатиш ва та'сир этишинигина эмас, шу блан бирга ўтмиш ва ҳозирги кундаги улуғ кишилар ҳаёти ва фаолиятидан, бадиий адабиёт ва совет кинофильмлари ижобий қаҳрамонларининг ҳаёт ва кураш йўли, меҳнат фаолиятидан келтириладиган мисолларни ҳам кўзда тутиш керак.

Совет мактаби ва оиласи ўзининг болаларни тарбиялаш соҳасидаги амалий фаолиятида, кундалик иш процессида улуғ доҳимиз В. И. Ленин ва Ленин ишларининг улуғ давомчиси И. В. Сталиннинг ҳаёти ва революцион фаолиятидан, уларнинг энг яқин сафдошларининг ҳаёти ва фаолиятидан, илғор совет кишиларининг хулқи, фе'л-атвори, аҳлоқи, юриш-туриши ва ҳатти-ҳаракатидан системали равишда намуналар кўрсатиб борган тақдирдагина болалар коммунистик аҳлоқ нормалари ва қоидаларини яхши ўзлаштираоладилар, ўзларида уларга тақлид қилиш истакларини вужудга келтирадилар ва ривожлантирадилар. Намуна кўрсатишнинг тарбия воситаси сифатидаги моҳияти ва аҳамияти ҳам худди ана шундадир.

Одатда болалар ўз ота-оналарига ва тарбиячиларига, ўртоқларига, отоқли кишилар ва адабий асардаги қаҳрамонларга тақлид қилишни яхши кўрадилар, аммо бундай тақлид қилиш уларнинг ўсиш ва ривожланишининг ҳархил босқичларида турлича бўлади. Тақлид қилиш майили айниқса кичик ёшдаги болаларда ўзининг кучли ифодасини топади. Етарли билимга ва турмуш тажрибасига эга бўлмаган кичик ёшдаги болалар катталарнинг бутун юриш-туришини ва хулқи, фе'л-атворини, бошқаларга муомаласини кузатадилар, уларга ҳар жиҳатдан тақлид қилишга интиладилар. Чунки, ҳаётий намуна кўрсатиш улар учун насиҳат ва мулоҳазаларга нисбатан ишончлироқдир.

Ўсмирлар, ўрта ва катта ёшдаги болаларда эса биз бунинг аксини кўрамиз. Улар ўз ҳаракатларида, юриш-туришларида, асосан, ўзларининг шахсий қарашлари ва ишонишларига таянадилар, катталарнинг юриш-туриши, ҳатти-ҳаракати, муомаласи, фе'л-атворига танқидийроқ назар блан қарайдилар, биринчи навбатда улар ижобий намуналарга тақлид қилишга уринадилар. Демак, бунда шу нарсага алоҳида э'тибор бериш керакки, бизнинг болаларимиз ва ўсмирлар, йигитлар ва қизлар пассив тақлидчиларгина бўлиб қолмасинлар, балки уларда мустақиллилик ва ташаббускорликни ҳам тинмай ривожлантириб бериш зарур. Шундагина улар воқи'ликка, атроф муҳитдаги ҳодиса ва воқиаларга, ҳарбир нарсага онгли муносабатда бўладиган тўлақонли кишилар, коммунистик жамиятнинг актив ва онгли қуручилари бўлиб етишадилар.

Бола тарбиясида намуна кўрсатиш воситасидан фойдаланиш уларнинг ўзларини қуршаб олган катталарга ишончи ва ҳурматига, шунингдек улардаги фикрлашнинг хусусиятларига асослангандир. Болаларни тарбиялаш процесси совет социалистик жамиятида асос э'тибори блан оила ва мактаб коллективида, пионер ва комсомол ташкилотларида амалга оширилаётган бизнинг мамлакатимизда бунга жиддий э'тибор берилиши керак. Болага намуна кўрсатишда оила коллективида ота-оналар, мактаб коллективида эса ўқитучилар раҳбарий роль ўйнашлари лозим. Мактаблардаги комсомол ва пионер ташкилотлари эса болаларга тарбиявий та'сир кўрсатишда ўқитучилар коллективининг энг яхши ёрдамчиларидир. Агар улар биргаликда, бир мақсад йўлида қат'ий ҳаракат қилсалар, ўзларида коммунистик аҳлоқ намуналарини уйғунлаштираолсалар, шахсий намуна кўрсатишнинг ҳамма воситаларидан меҳирлик блан фойдаланабилсалар, бола тарбияси соҳасида энг яхши натижаларга эришишлари табиийдир. Бунинг учун ҳарбир дарсда бунга алоҳида э'тибор бериш зарур.

Ўқитучилар дарс жараёнида темага бевосита боғлиқ бўлган, бутун ҳаётини умум манфаатларига бағишлаган революционерларнинг, ўтмишдаги улуғ кишилар, ватанпарвар адиблар, олимлар, сан'аткорлар, саркарда ва бошқаларнинг, илғор совет кишилари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, Сталин мукофоти лауреатларининг ҳаёти ва фаолиятини ўқучилар кўз олдида гавдалантиришлари, уларнинг умумхалқ манфаати йўлида қилган ишларидан намуналар келтириб, ёшларга улардаги энг яхши инсоний фазилатларни сингдиришлари зарур. Айрим ҳолларда ба'зи ўқитучиларимиз буни унутиб қўядилар, я'ни дарс темасини оддийгина баён қилиш блан чекланадилар, ўз бурчларини болаларга билим беришдангина иборат деб тушинадилар, дарснинг тарбиявий мақсадини эса эсдан чиқарадилар. Бу мутлақо тўғри эмас.

Қаҳрамонлик совет кишилари ҳаётига чуқур сингиб кетди. Қаҳрамонлик оммавий тус олди, кундалик воқи'лик бўлиб қолди. Совет кишиларидаги қаҳрамонлик ва мардлик айниқса Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида, шунингдек урушдан сўнгги бешйилликлар даврида яққол намойиш қилинди. Зоя Космодемьянская, Лиза Чайкина, Александр Чекалин, Юрий Смирнов, Олег Кошевой, Сергей Тюленин, Ульяна Громова каби ватанпарвар-комсомоллар Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун курашда қаҳрамонлик, мардлик, жасорат, Коммунистик партия ва она-Ватанга чексиз садоқат намуналарини кўрсатдилар. Совет кишилари фақат фронтда, социалистик Ватан учун олиб борилган шиддатли жангларда гина эмас, шу блан бирга меҳнатда ҳам қаҳрамонлик, мардлик ва фидокорлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Мингларча совет кишиларига завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда, МТС ларда, муассасалар ва илмий лабораторияларда қилган фидокорона меҳнатлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилгани, жуда кўп ишлабчиқариш илғорлари, олимлар, адиблар, сан'аткорларнинг Сталин мукофоти блан тақдирлангани бунинг яққол далилидир.

Ёшларимизни ана шу кишилар ҳаёти ва фаолияти блан кенг таништириш, уларга синфдан ва мактабдан ташқари вақтларда илғор совет кишиларининг юксак ма'навий қиёфасини ёрқин акс эттирган очерк ва ҳикояларни, повесть ва романларни ўқишни тавсия этиш, вақти-вақти блан кинотеатрларга олиб бориш, сўнгра ўқилган китоблар ва кўрилган кинофильмлар юзасидан суҳбатлар ўтказиш—ҳарбир ўқитучининг, ҳарбир ота-онанинг кундалик вазифаларидан биридир. Чунки, адабий асарлар ва совет кинофильмлари қаҳрамонларининг ҳаёти ва фаолияти болалар характери ва аҳлоқининг шаклланишига катта та'сир кўрсатади.

Шунингдек, тарбиячи (бу ерда болалар боқчалари кўзда тутилади) ва ўқитучининг, ота-оналар ва яқин кишиларнинг ҳаржиҳатдан шахсий намуна кўрсатиши, ота-оналарнинг тарбиячи ва ўқитучилар блан доимий алоқада бўлиб туриши, сўз блан амалий иш ўртасида диалектик бирлик бўлиши, тарбиячилар, ўқитучилар, ота-оналар, яқин кишиларнинг болалар олдида ўзини тутабилиши, обрў қозониши ва шу асосда бир ме'ёрда тарбиявий та'сир этиши бола тарбиясида муҳим роль ўйнашини ҳамавақт назарда тутиш керак.

Дўстлик ва ўртоқлик—юксак ва олижаноб фазилатдир. Мактабларда ўғил ва қиз болалар биргаликда ўқитилаётган ҳозирги шароитда ўқучиларда ана шундай фазилатларни тарбиялашга, мактабда уюшқоқ, аҳил ва мустаҳкам коллективни вужудга келтиришга ҳаркачонгидан кўра э'тиборни кучайтириш зарур. Шунга эришмоқ керакки, ўғил ва қиз болалар бир-бирларига ҳурмат кўзи блан қарасинлар, ҳамма соҳада тенгҳуқуқли эканликларини ёшликданоқ тўла англасинлар, ўзаро ёрдамлашишга, биргаликда ҳаракат қилишга, ижтимоий фойдали меҳнатда ва оммавий тадбирларни амалга оширишда актив қатнашишга одатлансинлар. Бунда ҳам ўқитучиларнинг, ота-оналар ва тарбиячиларнинг, пионер ва комсомол ташкилотларининг ўз иш фаолиятлари блан шахсий намуна кўрсатишлари ҳал қилучи роль ўйнамоғи лозим.

Ма'лумки, бола ўзининг кўпчилик вақтини оилада ўтказади, оила та'сирида бўлади. Шундай экан, ҳарбир совет оиласи ҳамавақт боланинг келажак тақдири, истиқболи тўғрисида қайғуриши зарур. Бола олдида ҳурмат қозониш, сўз блан иш ўртасида номувофиқлик бўлишига йўл қўймаслик, болани севиш ва ҳурмат қилиш, талаб ва тарбиявий та'сирнинг бирхилда бўлиши, болага нисбатан талабнинг конкретлилиги, ҳар жиҳатдан фақат ижобий ўрнак кўрсатиш — буларнинг ҳаммаси болага намуна кўрсатишнинг тарбиявий кучини оширишда асосий шартлар эканини ҳарбир ота-она ҳечбир унутмаслиги ва бу шартларга доимо амал қилиши лозим.

Бола тарбиясида тарбиявий ишнинг барча метод ва воситаларидан, болаларнинг ёши ва ўзига хос шахсий хусусиятларига қараб, мақсадга мувофиқ усталик блан фойдаланиш керак. Фақат шундагина ҳарбир ўқитучи, ҳарбир ота-она ва тарбиячи, ҳарбир комсомол ва пионер ташкилоти Партия ва Ҳукуматимиз томонидан қўйилган шарафли вазифани муваффақиятли бажариши, шу блан бирга бола тарбиясида муҳим воситалардан бири бўлган намуна кўрсатишнинг кучи ва та'сирини юқори поғонага кўтариши мумкин.

Ш. ТОҲИРОВ,

Тошкент шаҳридаги 95-нчи ўрта мактаб ўқитучиси.

Совет-Япония муносабатлари масаласига доир

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги Япониянинг доимий кузатувчиси элчи Саваданинг 5 февральдаги нотасига жавобан Токиодаги совет вакили А. И. Домницкий 16 февральда Япония бош министри Хатоямага баёнот топширганлиги матбуотда хабар қилиб ўтилган эди. Шу баёнотда, Япония ҳукуматининг Япония-Совет муносабатларини нормаллаштириш йўлида кўрилиши мумкин бўлган тадбирлар масаласи юзасидан фикр олишиш тўғрисида Совет ҳукуматининг таклифига Япония ҳукумати қўшилади ва шу мақсад блан музокаралар бошлашга тайёр деб мазкур нотада айтган гапларини Совет ҳукумати мамнуният блан қабул қилади, деб кўрсатилган эди.

23 февральда Япония элчиси Савада Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги совет вакили А. А. Соболевга Япония ҳукуматининг жавоб нотасини топширди. Шу нотада Япония ҳукумати Япония-Совет муносабатларини нормаллаштириш масаласи юзасидан музокараларни бошлашга ўзининг тайёр эканлигини айтган ва музокаралар Нью-Йоркда олиб борилишига тарафдор эканлигини билдирган.

Токиодаги совет вакили А. И. Домницкий 4 апрельда Япония ҳукуматининг вакили Мацумото жаноблари блан учрашди ва унга қуйидаги мазмундаги баёнотни топширди.

«Япония бош министри Хатояма жанобларига топширмоқ учун.

Япониянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги кузатувчиси элчи Савада 23 февральда СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили элчи Соболевга Совет-Япония муносабатларини нормаллаштириш тўғрисида ўтказилмоқчи бўлган музокараларни қайси жойда ўтказиш масаласи юзасидан нота топширди.

Совет Ҳукумати Япония Ҳукуматининг мазкур нотасини ўрганиб чиқиб, шундай хулосага келдики, ҳозирги мавжуд шароитда Совет-Япония музокараларини бевосита манфаатдор бўлган мамлакатлардан бирининг пойтахтида, я'ни Токиода ёки Москвада ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

Совет ҳукумати бунда шу нарсани назарда тутадики, бош министр Хатояма жанобларининг Фукуока ва Кагосима шаҳарларида (5 ва 7 февральда) қилган ма'лум баёнотларида мазкур музокараларни Москвада ёки Токиода ўтказиш мумкинлиги айтилган эди. Япония томонининг вакиллари Токиодаги совет вакили блан бўлган суҳбатларда ҳам шу таҳлитдаги фикрни изҳор қилган эдилар.

Шу айтилганларга биноан, Совет ҳукумати муносабатларни нормаллаштириш масаласи юзасидан Совет-Япония музокараларини Москвада ёки Токиода ўтказиш тўғрисида Япония ҳукуматининг фикрини билишни истар эди».

Япония ҳукумати Совет ҳукуматининг 4 апрельдаги баёнотига ҳали жавоб қайтаргани йўқ.

Броқ, четэл матбуотининг хабарларида айтилишича, Совет ҳукуматининг мазкур баёноти 6 апрельда Япония парламенти қуйи палатасининг Ташқи ишлар Комиссияси мажлисида муҳокама қилинган. Япония ташқи ишлар министри Сигемицу жаноблари шу мажлисда сўзга чиқиб, Совет ҳукумати баёнотининг мазмунига тўхталган. Сигемицунинг шу тўғрида айтишича, япон томонининг вакиллари Токиодаги совет вакили блан бўлган суҳбатларда Совет-Япония музокараларини Москвада ёки Токиода ўтказиш мумкинлиги тўғрисида гапирмаган эмишлар.

Ма'лум бўлишича, Сигемицу жанобларининг бу да'воси фактларга тўғри келмайди. Ҳақиқатда япон томонининг вакиллари совет вакили А. И. Домницкий блан учрашганларида Совет-Япония муносабатларини нормаллаштириш тўғрисидаги музокаралар Москвада ёки Токиода ўтказилиши мумкин бўлур эди, деган мазмунда гапирганлар.

(ТАСС).

Совет ҳукумат делегацияси Будапештдан жўнаб кетди

БУДАПЕШТ, 7 апрель. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиумининг Раиси, Совет Иттифоқи Маршали К. Е. Ворошилов бошчилигидаги СССР ҳукумат делегацияси Москвага жўнаб кетди. Делегация Венгрияни Совет Армияси томонидан озод қилинган куннинг ўнйиллиги муносабати блан ўтказилган байрамда қатнашди.

Будапештнинг Ғарбий вокзалида делегацияни Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Матиас Ракоши, Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Секретариатининг а'золари, Венгрия Халқ Республикаси президиумининг раиси Иштван Доби, Венгрия Халқ Республикаси президиумининг а'золари, Венгрия ҳукуматининг а'золари, жамоатчилик вакиллари, шунингдек Венгрия озод қилинган куннинг ўнйиллиги байрамида қатнашиш учун халқ демократияси мамлакатларидан келган ҳукумат делегациялари, СССРнинг Венгриядаги элчихонасининг мас'ул ходимлари, халқ демократияси мамлакатларининг Будапештдаги элчихоналари бошлиқлари ва ходимлари кузатиб қолдилар.

Вокзал майдонида фахрий қоровул қўйилди. Венгрия ва Совет Давлат гимнлари ижро этилди.

Поезд жўнаб кетиши олдидан Венгрия Халқ Республикаси президиумининг раиси Иштван Доби нутқ сўзлади. У, совет халқининг делегатларига оқ йўл тилади ва венгер халқи янги ҳаёт қурилишида ўзига жуда катта ёрдам кўрсатаётган Совет Иттифоқини миннатдорчилик ва муҳаббат блан табриклайди, деди. Доби Венгриянинг дўсти ва халоскори Совет Иттифоқи шарафига, венгер ва совет халқларининг абадий ва бузилмас дўстлиги шарафига табрик хитоблари айтди.

Совет ҳукумат делегациясининг раҳбари ўртоқ К. Е. Ворошилов жавоб нутқи сўзлаб, Совет ҳукумат делегациясига нисбатан кўрсатган дўстлик ва муҳаббат туйғулари учун бутун делегация номидан ва шахсан ўз номидан Венгрия ҳукуматига, Венгрия меҳнаткашлар партиясининг раҳбарларига, Венгрия меҳнаткашларига самимий ташаккур билдирди. Биз буерда,— деди ўртоқ К. Е. Ворошилов, — Венгрия озод қилинган куннинг ўнйиллиги байрамида қатнашдик. Бу байрам Совет Иттифоқи блан Венгрия Халқ Республикаси ўртасидаги, халқ демократияси мамлакатлари ўртасидаги дўстлик мустаҳкамланиб, ривожланиб бораётганлигидан далолат беради. Бу дўстлик тинчлик ишига хизмат қилаётган кучдир. Ўртоқ К. Е. Ворошилов ишонч билдириб айтдики, бу дўстлик бундан буён ҳам мустаҳкамланади.

Совет делегатлари перронда ҳозир бўлган вакиллар блан самимий хайрлашдилар.

Венгрия Халқ Республикаси Министрлар совети раисининг биринчи ўринбосари Андраш Хегедюш, Венгрия Давлат мажлисининг раиси Шандор Ронаи, Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг а'зоси, енгил саноат министри Бела Салаи, Венгрия ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Эндре Шик, генерал-лейтенант Геза Ревес, СССРнинг Венгриядаги элчиси, ҳукумат делегациясининг а'зоси Ю. В. Андропов чегарагача совет делегатларини кузатиб бордилар.

СССР Олий Совети делегацияси Албаниядан қайтиб келди

Албания Халқ Республикаси Халқ Мажлиси Президиумининг таклифи блан СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Ўринбосари ва РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси М. П. Тарасов бошчилигида Албанияга борган СССР Олий Совети делегацияси Москвага қайтиб келди. (ТАСС).

Венгрия блан Румыния ўртасида товар айирбошлаш ва тўловлар тўғрисида битим

БУДАПЕШТ, 7 апрель. (ТАСС). Венгрия телеграф агентлигининг хабарида айтилишича, 2 апрельда Будапештда Венгрия ва Румыния Халқ Республикалари ўртасида 1955 йилда товар айирбошлаш ва тўловлар тўғрисидаги битим имзоланган.

Шу битимга кўра, Венгрия Румынияга дори-дармонлар, аллюминий, прокат, трубалар, енгил саноат учун ҳархил хомаш'ё, қишлоқ хўжалик ускуналари, кенг исте'мол товарлари ва шу сингариларни етказиб беради.

Румыния Венгрияга химикатлар, нефть саноати учун ускуналар, нефтьни қайта ишлаш саноати маҳсулотлари, шишадан ясалган буюмлар, бинокорлик материаллари, ҳархил кенг исте'мол товарлари ва шу сингариларни етказиб беради.

БРАЗИЛИЯДА ҲУКУМАТ ҚРИЗИСИ

НЬЮ-ЙОРК, 7 апрель. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентлиги мухбирининг Рио-де-Жанейродан берган хабарида айтилишича, президент Кафэ Фильо ўз ҳукуматининг ҳамма а'золари томонидан берилган исте'фони қабул қилган. Мухбирнинг айтишига қараганда, «октябрь ойида президент сайлови бўлиши муносабати блан» бу нарса ҳукумат кризиси учун сиёсий сабаб бўлган бўлса керак.

ЛОНДОН, 7 апрель. (ТАСС). Рейтер агентлигининг хабарида айтилишича, ҳукумат кризиси натижасида юз берган «сиёсий беқарорлик» сабабли Рио-де-Жанейро районидаги қўшинларга «жанговар тайёр ҳолда бўлиб туриш» ҳақида буйруқ берилган.

Хитой Халқ Республикасида америка-чанкайшичи жосуслар группаси фош қилинди

ШАНХАЙ, 7 апрель. (ТАСС). «Фуцзяньжибао» газетасининг берган хабарида айтилишича, Фуцзянь вилоятининг алоҳида Миньхоу районидаги жамоат хавфсизлиги органлари америка-чанкайшичи жосуслар группасини фош қилганлар.

Фош қилинган жиноятчилар Хитой Халқ Республикасида сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий ма'лумотлар тўплаш блан шуғулланганлар. Бу ма'лумотлар Гонгконгдаги жосуслик ташкилотига юборилиб турилган. Бандитлар мамлакатнинг иқтисодий қурилишига путур етказиш мақсадида диверсиялар қилганлар, ҳархил ёлғон провокацион овозалар тарқатганлар.

Алоҳида Миньхоу районининг халқ суди учта асосий жиноятчини ўлим жазосига ҳукм қилган.

Президент Эйзенхауэр Париж битимларини имзолади

НЬЮ-ЙОРК, 7 апрель. (ТАСС). Бугун президент Эйзенхауэр АҚШ сенати томонидан 1 апрельда ратификация қилинган Париж битимларини имзолади.

Халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган Осиё конференцияси қатнашчилари шарафига Деҳлида қабул маросими

ДЕҲЛИ, 7 апрель. (ТАСС). Халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган Осиё конференциясида қатнашаётган ёзувчилар ва рассомлар шарафига 5 апрельда Деҳлида қабул маросими ўтказилди. Қабул маросимида Ҳиндистоннинг атоқли маданият арбоблари: машҳур ёзувчи Банарси Дас Чатурвери, шоир ва парламент а'зоси Ҳ. Чаттопадҳайя ва Бутунҳиндистон прогрессив ёзувчилар уюшмасининг бош секретари ёзувчи Кришен Чандр ҳозир бўлдилар.

Ба Цизинь Хитой ёзувчилари ва рассомлари номидан сўзга чиқиб, Хитой ва Осиёнинг бошқа мамлакатларидаги ёзувчилар ҳамда рассомлар бир-бирларига ғоят дўстдирлар, чунки «биз ҳаммамиз тинчлик иши йўлида ва инсониятни бахтли қилиш учун ишламоқдамиз», деб айтди.

Бутунҳиндистон тинчлик кенгашининг раиси доктор Китчлу сўзга чиқиб, Осиё мамлакатлари конференциясининг аҳамиятини уқтириб ўтди ва бу конференция «Осиё урушни истамаганлигини, балки тинчликни истаганлигини» яна бир марта кўрсатади, деди.

Осиё мамлакатларининг Халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган конференциясида

ДЕҲЛИ, 7 апрель. (ТАСС). Илгари хабар берилганидек, кеча Деҳлида Осиё мамлакатларининг халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган конференцияси тантанали вазиятда очилди. Инсониятни янги жаҳон уруши даҳшатидан сақлаб қолишни ва халқаро вазиятдаги кескинликнинг юмшатилишини астойдил истаётган 200 га яқин вакил, Осиёдаги 18 мамлакат жамоатчилиги кенг доираларининг бу 200 га яқин вакили Ҳиндистон пойтахтида тўпланди. Конференциянинг вазифаси Осиё халқларининг бирдамлигини мустаҳкамлашдан, дун'ё устида пайдо бўлган уруш хавфининг олдини олиш йўлларини ўрганишдан иборатдир.

Конференция биринчи мажлисининг раиси қилиб Ҳиндистоннинг атоқли жамоат арбоби Рамешвари Неру хонимни сайлади.

Йиғилганлар секретариатнинг конференция номига жуда кўп табрикномалар олинганлиги ҳақидаги ахборотини зўр э'тибор блан тингладилар.

Деҳли муниципалитетининг раиси Р. Н. Агарвал қисқача нутқ сўзлади. У Ҳиндистон республикаси пойтахтида тўпланган делегатларни Деҳли аҳолиси номидан қизғин табриклади. Сўнгра кириш нутқи учун Ҳиндистон тайёргарлик комитетининг раиси Рамешвари Неру хонимга сўз берилди.

Рамешвари Неру меҳмонларни қизғин табриклаб бундай деди: Бизнинг конференциямиз оддий кишиларнинг умумий интилиши ва унда қатнашаётган ҳамма мамлакатларнинг куч-ғайрат сарф қилишлари натижасида чақирилди. Шунинг учун биз проблемаларни оддий киши нуқтаи назаридан кўриб чиқамиз ва шу нуқтаи назардан қарорлар чиқариш йўлини излаймиз. Осиёнинг ҳамма қисмларидан бўлган ва кўзга кўринган эркаклар ва хотин-қиз арбоблар—жамиятнинг турли табақаларидан вакил бўлган кишилар олдиндан берилган мажбуриятлар блан боғланмаган ҳолда, олдимизда турган проблемалар ҳақида ўзларининг мустақил ва шахсий фикрларини айтмоқ учун буерга келдилар. Бизнинг мажбуриятларимиз, агар бизда бундай мажбуриятлар бўлса, бу тинчлик, социал адолат идеяси, индивидуал ва миллий озодлик масаласидаги ва эксплуатациянинг бўлмаслиги масаласидаги мажбуриятдир.

Конференциямизнинг энг муҳим масаласи қуйидаги беш принципдир: 1. Территориал бутунликни ва суверенитетни ўзаро ҳурмат қилиш; 2. Ҳужум қилишмаслик; 3. Бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик; 4. Тенглик ва ўзаро манфаатдорлик ва 5. Тотув яшаш. Бу принциплар ўтган йили, Хитой ва Ҳиндистоннинг икки улуғ бош министри учрашган ҳамда иккала мамлакат ўртасида дўстлик тўғрисидаги бирлашган Декларацияни имзолаган вақтда илгари сурилган эди. Бу беш буюк принцип дун'ёда давом этиб турган ва ҳамон ўсиб бораётган кескинликни юмшатиш воситаси сифатида бутун жаҳонга таклиф этилган эди. Биз эндиликда бундай кескинликка хотиржам қараб тураолмаймиз. Бу кескинлик тинчлик ишига доимо хавф солиб туради. Сўнгра Неру хоним ҳозирги замон қуроли бўлган ва одамларни кўплаб қирадиган қуролни ишлатишнинг даҳшатли оқибатлари ҳақида гапирди ва миллион-миллион кишиларнинг ҳаётини сақлаб қолиш учун мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларда тотув яшашнинг ана шу беш принципини асос қилиб олишга чақиради.

Неру хоним уқтириб ўтдики, конференция қатнашчилари қарорлар қабул қилган вақтда даставвал халқларнинг бахт-саодати ҳақида ўйлашлари ва мустамлакачилик режимини—унинг ҳамма формаларини тугатишга эришишлари лозим. Неру хоним делегатларни ирқий ва миллий камситишга қарши норозилик билдиришга, Осиё халқларининг турмуш даражасини юксалтириш йўлларини ва ўзаро фойдали бўлган савдо муносабатларини ривожлантириш йўлларини излаб топишга чақирди. У, мамлакатларнинг бир-бирларига делегациялар юбориб туришлари, шунингдек техника ва илмий билимларни алмашлаб туриш, турмушнинг ҳамма соҳаларида—сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳаларда алоқа ўрнатиш зарурлигини айтиб ўтди. «Ҳозирги вақтгача бизнинг сиёсатимиз ва экономикамиз Ғарбга ориентация қилиб иш кўрар эди,—деди Неру хоним ўз сўзини давом эттириб,—эндиликда бизнинг истагимиз, ана шундай аҳволни тузатишдан ва энг яқин қўшниларимиз блан дўстона ҳамкорлик ўрнатишдан иборат. Ҳозирги вақтда биз Европа тилларини, Европа тарихи, адабиёти, сан'ати ва бошқаларини кўпроқ биламиз. Эндиликда биз осиёли қўшниларимиз ҳақида кўпроқ нарсани билиб олиш учун тегишли воситаларни та'минламоғимиз керак».

Рамешвари Неру хоним ўз сўзининг охирида конференциянинг ҳамма қарорлари Осиё мамлакатларидаги кенг халқ оммасининг бахт-саодатига хизмат қилажагига ишонганлигини айтди.

Япония делегациясининг бошлиғи Япония маслаҳатчилар палатасининг а'зоси Дзиициро Мацумото ўз нутқида тотув яшашнинг беш принципини қизғин табриклади ва бу принципларни Осиёни озод ҳамда мустақил қиладиган асосий йўл деб ҳисоблаганлигини айтди. Осиё халқларини озод ҳамда мустақил қилиш ва умумий тинчликни сақлаш йўлидан қўлни қўлга бериб борайлик, деди у. Япония делегацияси ана шу мақсадга эришмоқ учун бор куч-қувватини сарфлашга ва'да беради.

Сўнгра сўз олган Вьетнам делегати Нгуен Ван Хуонг айтдики, Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқлари француз мустамлакачиларига ва америкали интервенциячиларга тўққиз йил қаршилик кўрсатгандан кейин, ниҳоят, ғалаба қозондилар. Ҳинди Хитойда тинчлик тикланди ва ҳозирги вақтда халқ уруш етказган жароҳатларни даволамоқда ҳамда 1956 йилда бўладиган умумий сайловга тайёрланмоқда. Бу сайлов тинчликсевар, бирлашган, мустақил, демократик Вьетнамни барпо этишга олиб келиши лозим.

Вьетнам халқи тушунадики, деди Хуонг ўз сўзини давом эттириб, у тинч шароитдагина ўз юртини гуллаб-яшнаган давлат қилаолади ва бахтли яшайолади. Худди шу сабабдан Вьетнам халқи тинчликка эришишни ва Осиё халқларининг бирдамлигини мустаҳкамлашни мақсад қилиб қўйган конференцияни қизғин қўллаб-қувватламоқда.

Конференцияда меҳмон сифатида ҳозир бўлган Рене Капитан (Франция) ўз нутқида Жанва кенгашининг қарорларини жуда мақтаб гапирди. У Жанва кенгашини халқларнинг тотув яшашлари принципига асосланган янги халқаро сиёсат даврининг бошланиши деб та'рифлади. Гарчи ба'зи давлатлар, деди у, Жанва кенгашининг қарорларини бажаришни барбод қилмоқчи бўлиб уринаётган бўлсалар ҳам ишонч блан айтиш мумкинки, бу қарорлар амалга оширилади ва Вьетнамга миллий бирликка эришиш ҳамда Шарқнинг ҳам, Ғарбнинг ҳам дўстлигига, айниқса Франциянинг дўстлигига сазовор бўлиш имконияти беради. Уруш йиллари бўлиб ўтганига қарамай, Франция халқи блан дўстлик бузилмайдиган дўстлик бўлиб қолади.

Рене Капитан ишонч билдириб яна шуни ҳам айтдики, яқин келгусида Хитой Халқ Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотида танилади. Бу,—деди у, тотув яшаш принципларини э'тироф қилиш бўлади.

Корея делегациясининг бошлиғи Пак Ден Ай айтдики, корейс халқи тотув яшашнинг беш принципини Осиёда уруш хавфининг олдини оладиган ва халқаро кескинликни юмшатадиган восита деб қизғин қўллаб-қувватлайди. Корея халқи биладики, деди Пак Ден Ай, Осиёдаги барча халқларнинг энг самимий истаги—мустақиллик ва озодликка эришиш ёки уларни қўлда сақлашдан, шунингдек Осиёда давомли тинчлик ўрнатишдан иборатдир.

Пак Ден ай йиғилганларга корейс халқининг энг яхши истакларини изҳор қилиб, Корея тинчликни ҳимоя қилиш комитети номидан Рамешвари Неру хонимга совға—тинчлик байроғи топширди.

Совет Иттифоқи делегациясининг бошлиғи Н. Тихонов Осиё халқларининг вакилларига, улуғ ҳинд халқига совет делегациясидан ва бутун совет халқидан қизғин салом топширди. У умумий тинчликни ҳимоя қилишда Осиё халқларининг муҳим роль ўйнаётганлиги ҳақида гапирди Н. Тихонов айтдики, Жанва кенгашининг муваффақиятли ўтишига бу конференцияда Осиё халқларининг вакиллари қатнашганлиги яхши та'сир қилди. Шу муносабат блан Совет делегати Хитой Халқ Республикасига нисбатан АҚШнинг ўтакетган даражада адолатсизлик блан иш кўраётганлигини. АҚШ айби блан Хитой ҳозиргача БМТда ўз вакилига эга бўлаолмай келаётганлигини айтди.

Н. Тихонов беш принципнинг аҳамиятига тўхталиб, бу принциплар давлатлар ўртасидаги нормал муносабатларнинг асоси эканлигини кўрсатиб ўтди.

Сўнгра Н. Тихонов айтдики, Совет Иттифоқи икки системанинг—социалистик система блан капиталистик системанинг тотув яшаши ва иқтисодий соҳада мусобақа қилиши принципига доимо амал қилиб келганлигини ва бундан буён ҳам шу принципга амал қилажагини айтди. Сўнгра Покистон вакили, Шарқий Покистон Халқ мусулмонлар иттифоқи раиси Мавлона Бхасани нутқ сўзлади. Бхасани Осиё мамлакатларида Ғарб империалистлари узоқ вақт ҳукмронлик қилганлиги тўғрисида ва улар Осиё мамлакатларининг халқларини қаттиқ эксплуатация қилганликлари ҳақида гапирди. Эндиликда, деди Покистон делегациясининг бошлиғи, Осиёнинг уйғонган халқлари қарамликнинг ҳамма формаларидан қутилишга қаттиқ бел боғладилар ва инсонга муносиб ҳаёт кечирадиган шароитга эришишга қаттиқ бел боғладилар. Осиёда тинчликни бузиш йўлидаги ҳамма уринишларга қарши туришга ҳам қаттиқ бел боғладилар. Бхасани ўз нутқини конференциянинг ишига муваффақият тилаб тамомлади.

Конференцияда меҳмон сифатида ҳозир бўлган комбоджали будда монахи Бикхи Пиа Силога сўз берилди. Мен сиёсатдон эмасман, деди у, лекин мен будда монахи бўлганимдан тинчликни сақлашдан ва беш принципнинг амалга оширилишидан манфаатдорман. Унинг кетидан Суриянинг собиқ бош министри Ма'руф Эд-Давалибий минбарга чиқади. У бундай деди: «Араб мамлакатларининг халқлари конференция кўзда тутган олижаноб мақсадни—Осиё халқлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш мақсадини ва Осиё халқларининг хавфсизлиги ҳамда бутун инсониятнинг хавфсизлиги учун, бу мамлакатлардаги халқларнинг яхши ҳаёти учун улар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадини қўллаб-қувватламоқдалар».

Давалибий тарихий беш принцип Сурияда ва бошқа мамлакатларда қизғин қўллаб-қувватлаб кутиб олинганлигини уқтириб ўтди. У, ушбу конференция натижасида араб мамлакатлари блан Осиёдаги бошқа мамлакатлар ўртасида чинакам ҳамкорлик ўрнатилади ва кенгаяди деб ишонч билдирди.

Конференция делегатлари ва конференция очилган вақтда ҳозир бўлган граждандар—Ҳиндистон пойтахти аҳолиси Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний назорати раисининг ўринбосари Зиёвутдин Бобохоновнинг нутқини ғоят қизиқиб тингладилар.

Хитой Халқ Республикаси делегациясининг бошлиғи, ХХР Фанлар академиясининг президенти Го Мо-жо, конференция Осиё халқларининг бирдамлигини мустаҳкамлаш ишида Осиё халқлари ўртасида яхши ҳамжиҳатлик ўрнатилишига ёрдам беради деб ва шу блан халқаро кескинликни юмшатишга ҳамда Осиёда тинчликни сақлашга ёрдам беради деб ишонганлигини айтди. «Осиёда тинчлик,—деди ўз сўзининг охирида Го Мо-жо,—бутун дун'ёда тинчликни та'минлайди, ва бизнинг бирдамлигимиз тинчликни ҳимоя қилиш ишида ғоят катта куч бўлади, чунки бу қит'ада бирярим миллиардга яқин киши яшаб турипти, бу эса ер юзидаги аҳолининг ярмидан кўпроғини ташкил этади. Биз урушни енгамиз. Тинчлик тантана қилади».

Мўғулистон Халқ Республикаси делегациясининг бошлиғи Жагварал конференцияга мўғул халқининг энг яхши тилакларини топшириб, Осиё мамлакатларининг вакиллари сиёсий маслаклари ва диний э'тиқодлари бошқа-бошқа бўлишига қарамай, тинчлик ва барча халқлар ўртасида дўстлик масалаларида тўла ҳамжиҳатликка эришадилар деб ишонганлигини айтди.

Мўғулистон Халқ Республикаси делегатининг нутқидан кейин биринчи мажлис ёпилди.

ОУШИК сессияси Токиода ўз ишини тамомлади

ТОКИО, 7 апрель. **(ТАСС махсус мухбири).** ОУШИК (Осиё ва Узоқ Шарқ учун тузилган иқтисодий комиссия) нинг 11-нчи сессияси бугун Токиода ўз ишини тамомлади.

Охирги мажлисда — ОУШИК нинг БМТ Иқтисодий ва Социал кенгашига доклади тасдиқланди. СССР вакили Меньшиков доклад проектини тасдиқлаш масаласи юзасидан сўзга чиқиб, совет делегацияси докладни тасдиқлашга қарши э'тироз билдирмайди ва бу доклад БМТ Иқтисодий ва Социал кенгашида муҳокама қилинган вақтда докладдаги айрим фикрлар тўғрисида яна гапириш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади, деди.

Ҳиндистон ҳукуматининг таклифномаси муносабати блан келгуси сессияни Ҳиндистоннинг бирор шаҳрида, я'ни Ҳиндистон ҳукумати ўзи танлаган шаҳарда ўтказишга қарор қилинди.

Совет делегациясининг раҳбари Меньшиков сўзга чиқиб, Совет Иттифоқи ҳукумати ОУШИКни ўз сессияларидан бирини вазият тўғри келган тақдирда Москвада ёки Тошкентда ўтказишга чақиришга тайёрдир, деб айтди.

Гоа миллий конгресси сессиясининг делегатлари қамоққа олинди

ЛОНДОН, 7 апрель. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Савантавадидан (Ҳиндистон) хабар беради:

Пресс Траст оф Индиа агентлигининг хабарида айтилишича, Гоа Миллий конгресс партиясининг Гоа территориясида ўтказиладиган йиллик тўққизинчи с'ездига сайланган делегатлардан 50 тадан кўпроқ кишини Португалия ма'мурлари қамоққа олганлар. Бу партия Гоани ва Португалияга қарашли бошқа территорияларни Ҳиндистонга қўшишни талаб қилмоқда.

Агентликнинг хабарида айтилишича, бу делегатлар Мапука шаҳрида пассив қаршилик кўрсатиш кампанияси қатнашчиларининг намойиши вақтида, Португалия ҳукумати Гоадаги ҳокимиятдан воз кечсин ва, уни Гоа халқига топширсин, деб талаб қилиб резолюция қабул қилганларидан кейин қамоққа олинганлар.

Полиция томонидан қамоққа олинганлар орасида Гоа Миллий конгрессининг раиси Судха Жоши ҳам бор.

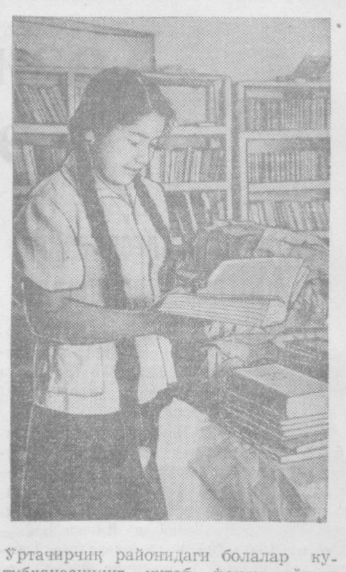

Ўртачирчиқ районидаги болалар кутубхонасининг китоб фонди сўнгги йилларда 1,5 бараварга кўпайди. Кутубхонанинг 500 га яқин доимий китобхони бор. **Суратда:** комсомол-кутубхоначи **Тиловат Турсунбоева** кутубхонага келтирилган янги китоблар блан танишмоқда.

Қ. Розиқов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Музей тамошабинларининг конференцияси

Яқинда Ўзбекистон давлат сан'ат музейида аҳоли ўртасида сан'атни кенг пропаганда қилиш мақсадида тамошабинлар конференцияси ўтказилди. Конференцияга илмий ходимлар, ўқитувчилар, ишчи-хизматчилар, студентлар ва мактаб ўқувчилари қатнашдилар.

Музей директорининг ўринбосари ўртоқ М. К. Волоконский «Сан'ат музейининг 1954 йилда меҳнаткашлар ўртасида олиб борган ишлари ва музейнинг 1955 йилги плани» деган темада доклад қилди.

Музокарада биринчи бўлиб сўзга чиққан ўртоқ Гутман музейдаги картиналарнинг яхши ўрнатилмаганлиги, ўзбек тилида экскурсоводнинг йўқлиги ва бу камчиликларни тузатишга музей коллективининг э'тибор бермаётганини танқид қилди. Сан'атшунослик илмий-текшириш институтининг илмий ходими ўртоқ Дементьев музей томонидан нашр этилган брошюралар тилининг ғализлиги ва ўзбек халқининг тарихий сан'ат асарлари, миниатюралари мукаммал тўпланмаганлиги тўғрисида гапирди. Сўзга чиққан ўртоқ Чавров музейда «1905 йил революцияси рассомлар ижодида» деган темада виставка очишни таклиф қилди. И. В. Сталин номли тўқимачилик комбинатининг рассоми ўртоқ Гартван Тошкент ва Марғилон тўқимачилик комбинатлари рассомлари ижодига бағишлаб алоҳида виставка зали очиш лозимлигини айтди.

Шунингдек, конференцияда сўзга чиққан Каганович номли завод ишчиси Ивнахимова, «Средазхлопком» хизматчиси Митрофонов, Островский номли пионерлар саройи рассомчилик тўгарагининг а'зоси Зиёева ва бошқа ўртоқлар музей ишидаги ютуқ ва камчиликларни кўрсатдилар.

Конференция охирида музей директори ўртоқ Ҳасанов ишдаги камчиликларни тезда бартараф этиш ва тамошабинларнинг таклифларини бажаришга ва'да берди. Сан'ат музейида ўтказилган тамошабинлар конференцияси халқимизнинг сан'атга бўлган қизиқиши тобора ортиб бораётганини кўрсатди.

Ҳ. ҲАМИДОВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/IV да **Оғриқ тишлар**, 10/IV да кундуз **Май тўкилди**, кечқурун **Момақалдироқ**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (театрнинг Беш'ёғочдаги янги биносида)— 9/IV да **Тоҳир ва Зуҳра**. Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров** қатнашади, 10/IV да кундуз **Тоҳир ва Зуҳра**, кечқурун **Муқимий**.

«РОДИНА» — эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да янги рангли ҳужжатли фильм **Индонезия бўйлаб**.

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — эрталаб соат 10 да **Индонезия бўйлаб**.

НАВОИЙ номли кинотеатрда — кеч соат 6 гача **Сиз блан қайдадир учрашган эдик**.

«ИСКРА» — эрталаб соат 9-40 ва кундуз 4-40 минутда ҳужжатли фильм **Аргентинадан Мексикагача**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун: 1/ янги бадиий фильм **Надежда**, 2/ ҳужжатли фильм **Ҳиндистонли меҳмонлар**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — эрталаб ҳужжатли фильм **Аргентинадан Мексикагача**.

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КУНДУЗГИ КИНОТЕАТРИ — эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, кеч 6 ва 8 да **Аргентинадан Мексикагача**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун
РСФСРда хизмат кўрсатган артист
М. Н. Туганов раҳбарлигида
«ДОНДА» АТТРАКЦИОНИ
(чавандозлик-спорт тамошалари)
3 бўлимда янги программа.
Тамоша кеч соат 8 да бошланади. Якшанба куни **3 марта тамоша** кўрсатилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 **РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142.

Р. 04808. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № А — 1409.